

# DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

<b>ELŐFIZETÉSI ÁR:</b> Helyben: Vidéken: Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 fill. Negyedévre . . . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felső szerkesztő: <b>Dr. HEGEDŰS LORÁNT.</b> Kiadók és lapfajtájosok: <b>HOFFMANN és KRONGVITZ.</b>	Szerkesztőség és kiadóhivatal: <b>DEBRECZEN,</b> Piacz-utca 49. szám.
---	--	--	---

## A betűvetés ünnepére.

Debrecen, szept. 16.

Lobogjon a fátyla! Hatalmas fénye világítson át évszázadok beérhetetlen térein s tüzes kéréje hevitse át a tudomány, művészet és minden alkotó munka szemhatárát. Mert ami haladás, előretörésvés és pompás építőmunka történt hosszú századok óta, annak a könnynyomatás, a betűvetés ereje adta a lendületet, a hatalmas sikot, melyen repülni tud s a sasszárnyakat, mellyel minden akadály felé emelkedhet.

Azok, akik évszázadok előtt kérges tenyerükkel törték a betű alá a festéket, olvasztották az ólmot beszédes alakba, a mai kultúrának olyan uttörő harcosai voltak, mint azok a hősök, akik vérük áldoztával alkottak országot és az életükkel védték hazát és királyt. Mert amíg ezek a ma népének házat, földet és békét biztosítottak, a betűvetés apostolai célt, irányt szabtak lelkiéletének s erkölcsi erőt jövőjé boldogulásának.

A török-tatár feldulta az országot, kiverte a nemzet kezéből a kormányzó jogart, az alkotmányt — ronggyá tépte s csupán azt a lehetőséget hagyta számára, hogy robotot és dézsmát adózzon a nyakán élősködő hatalomnak. El volt tiltva a gyűlés, egyesülés és szabad vélemény nyilvánítás.

Csak a nyomdában kattogott a gép és a bibliát nem kobozta el a fanatizmusában minden üldözött vallás iránt szánalmat érző mohamedán.

Innen magyarázható, hogy a hódoltság idejében a debreceni nyomda virágozhatott s amit a nemzet nyakára hágott önkény és zsarnokság letarolt, annak pótlására lelkierőt meríthetett a bibliából és egyéb nyomda termékek ihletett szelleméből.

Jól tudjuk, hogy a nemzetek kulturája egybe van forrva azok életerejével. S amit a betűk sugaroznak, az a nemzet testében galvanikus erővel válik vérré. A *Huszár Gálok*, *Méliuszok* és *Hoffhalterek* tüzes lelke, sohasem lankadó előretörésvés átvágta a nemzet energiájára rakott láncot s szemenként kezdte azt bontogatni.

Háromszázadik tartott ez az emberfeletti munka s amíg a debreceni városi nyomda ez idő alatt produkált, az a nemzet kultúr-történelmének feltörésvés lángja, a magyarság szellemi erejének egyetlen életfentartó ereje volt. —

Ezért lett országos ünnep a mai 350 éves évforduló, ezért kitörölhetetlen az az ut, melyet annyi jó és balszerencse közt a mai virágzás és fejlődés határkövéig tett.

A magyarság pedig megértő szeretettel

siet azok üdvözlésére, akik a betűvetés nemes iparát mai napon tovább szolgálják. Dobbanó szívvel öleljük a harcos, rugalmas, előhaladásra törő nyomdász ipar jeles képviselőit városunk történelemben edzett falai között s egész lelkünkkel vissziük eléjük lelkeseidünk meghajtott lobogóját.

Az ő gyönyörű hagyományokban megerősödött termő munkásságuk a mi lelkünknek őszinte öröme, gyarapodásuk nemzeti kultúránknak leghatalmasabb erőssége.

S amikor a történelem utján elérkeztünk a debreceni városi nyomda mai ünnepéhez, ezekbe a betűkbe szeretnénk beleönteni lelkünk minden alkotó melegtét, szívünk szövétének legszebb zenélő hurját s egész éniünk legnemesebb tehetségét, hogy méltóak lehessünk azokhoz az őshöz, akik a „*Historik*”-ből és a regekölteményekből tudtak bátorságot és ihletet meríteni.

Az a háromszázötven év pedig, amelyet ma betöltöttünk, legnemesebb bizonyítéka annak a ragyogó faji és szellemi rátermettségnek, mely a magyar nemzetet Európa térképén ezer évig fenntartotta s a mai színvonalra emelte.

Lobogjon a fátyla! Melynek fénye ragyogóan övezi a városunk fala közé érkezett bajnokait a betűvetés nemes mesterségének.

## Godolfin herceg.\*

Irta: Homonnai Albert.

Godolfin herceg a XVIII. században élt Spanyolországban és terhelt családból származott. Az anyja havonként öt pár tyukot, négy kecskét és ötezer pezetát küldött a szomszéd kolostornak, az apja a sok malagabortól féloldalt megbénult, majd agydagánatot kapott, az orvos mandolajetet rendelt neki s mire egy reggel a fürdőkádban váratlanul meghalt, a gyóntatóatyja keserű szemrehányást tett neki, hogy nem várta meg az utolsó kenetet, a másik orvos pedig kijelentette, hogy erre számítani lehetett, mert lehetetlen, hogy a XVIII. században féloldali szélhűdést valaki még mandolajettel gyógyítsa, a boldogult gyomrában megpattant egy ér, ezáltal sok szénsav feilődött az agyban és ez megfojtotta ott a lelket, mely e gázneműt nem szenvedheti.

Ezenfelül a mi hercegiünk rokonságában volt még egy öngyilkos, egy örült, kettő, aki hitt a pápa csallhatatlanságában, önmaga pedig fogakkal és puposán jött a világra, némely szervei csonkák voltak és későbbre is kacska, dadogó és süket maradt.

Godolfin herceg mindezek következtében melakóros lett, magabazárkózott. A tényleges világról alig volt fogalma s mint egy lángész, ostoba elmélkedéssel töltötte az életét. Mivel sokszor főfájása volt és a

\* Az elhunyt író hagyatékából.

veséi is rosszul működtek, úgy érezte, hogy a világ rosszul van alkotva s miután folyton szomorú volt és azon tételődött, hogy miképen tehetné türethetőbbé az emberiség helyzetét a földön, testvérei huszonhat éves korára ellopták vagyonát felét, az édes anyja pedig gondnokság alá helyeztette.

Rossz vesékekkel, egyedül állva, gondnokság alá helyezve a sivár világban, Godolfin herceg meggyűlölte az embereket és szótlan lett. Az emberiséget szerette, érezte, hogy meg tudna érte halni, de az embereket ki nem állta s mikor a borbélyja egy alkalommal kedveskedve szólt: „Hűde van kegyelmes ur!” — válasz nélkül otthagya és azóta szakált növesztett.

Csak egy teremtés volt, kinek láttára a herceg szive mindig felvidult, kiben egyetlen tökéletes angyalát érezte az összefört, szennyves világnak és ez az unokatestvére volt: Mária hercegnő. A hercegnő csakugyan gyönyörű nő volt. Nem lévén több tízenyolc évesnél, egy szentre való széke fej, ártatlan kék gyermekszeme, jó étvágya és remek vérkeringése volt, de a szerencsétlen herceg az ő telt keblére és üde csipőire, mik az anyaság biztató jelei voltak, úgy nézett fel, mint a legszentebb oltárra és halálosan szerelmes volt és titokban verseket írt és szobrokat faragott szerelméről s midőn beszélnie kellett volna, zokogva mondta magában: „Mit akarok én az én rossz veséimmel?” Keserű öröklődéssel igyekezett

boldogtalan érzését magába fojtani, tehát a hercegnő azt rögtön észrevette s mivel a nő mindenkinek hálás, aki őt szereti, bár titkon minden este a szomszéd fiának térdein ült, mégis biztatta Godolfin szerelmét, rávette a vallomásra, hogy szavaiban gyönyörködje, dicsérte a szobrákat és verseit, mivel tapasztalta, hogy minden érintése után halálosan megrázkódik, sokszor szánakozóan simogatta, olykor „édi kucim”-nak nevezte, sőt megengedte, hogy az ölébe hajolva kisírja magát, sőt kivágott ruhákban kacérkodott előtte, sőt egészen váratlanul férjhez ment egy grófhoz és vele messze vitorlázott.

A szomszéd fia ezután elkeseredésében felkötötte magát és kis híja, hogy Godolfin is így nem járt. Mintha minden inát szétvágta volna, ájultan szédelgett a világon s végül is nem birva tovább anyja és testvérei látását, megmaradt pénzét egy zacskóba téve, Mária szobrának és a hozzá írt verseknek társaságában, hű szolgálójával, Rodrigozszal, ki annyit csent tőle, amennyit lehetett, elvonult egy tengerparti vadonba, hol sokáig élt remeteképen. Gyökerekkel és boglyokkal táplálkozott, ellenben Rodrigozszal csaknem mindennap összefött a feleségével, ki neki jó meleg ételeket hozott és egyuttal átvette az aranyakat, miket ura, ki gondos családapa volt, lopott ki a zacskóból, míg a herceg künn feküdt valahol egy elhagyott sziklán és az emberi nyomorról gondolkodott.

**Valódi angol és hazai gyártmányu gyapjuszövet** újdonságokat legnagyobb választékban, szigoru szabott árak mellett szereshetjük be posztó nagykereskedőnél, **Debreczen, Kossuth-utca 1 sz. alatt.**  
 Weisz Adolf  
 :-: Első Debreczeni Takarékpénztár ujonnan épült palotájában. :-:

## Széchenyi Miklós gróf Debrecenben.

### A nagyváradai püspök fogadtatása.

Fényes fogadtatásban részesítette ma a debreceni római katolikus egyház Széchenyi Miklós gróf nagyváradai püspököt, aki most tartja meg első bérma körútját a nagyváradai püspökség területén és ebben a körútjában először Debrecenre látogatta meg. A debreceni katolikus hitközség érezte ezt a kitüntető elsőséget s azért a legmelegebb rokonsággal és kitüntető szeretettel vette körül az új püspököt. A fogadásban részt vett Debrecen város közönsége, amelynek részéről és nevében Kovács József polgármester üdvözölte Széchenyi Miklós grófot.

A pályaudvaron kinn volt Debrecen városának előkelősége s a katolikus társadalom számos vezető tagja. Kinn voltak Kovács József polgármester, Körner Adolf tb. főjegyző, Rostás István főkapitány, Szabó Elek titkár, Debrecen városa, Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Nábráczky Béla, Ertsey Gyula, Somossy Béla jegyzők, kinn voltak még Uhlarik Béla máv. üzletvezető, Csath Sándor posta és táviráda főnök, Gajzágó Béla kir. ítélőtáblai tanácselnök, Unger Gusztáv kuriai bíró, Rottler Béla kir. táblai bíró, Lestyán Adorján udvari tanácsos, a kir. közjegyzői kamara elnöke, Szentkirályi Tivadar, a kereskedelmi és iparkamra elnöke, Irinyi István dr., Csath Sándor dr., Keresztessy István, Pápay János, Publig Ernő, Mogyoróssy Ferenc, K. Szalay Béla dr., Radákovich Géza, Váczy János és még igen sokan.

A budapesti gyorsvonattal délelőtt 12 óra 20 perckor érkezett meg Széchenyi Miklós gróf nagyváradai püspök, akinek kíséretében voltak Széchenyi Jenő pápai prelátus, Csekó Gábor egri prépost kanonok, Mayer Antal püspöki titkár.

A püspök kíséretével az első osztályú váróterembe ment, amelyet az állomásfőnökség a fogadtatás céljaira tartott fenn. Itt gyűltek össze a fogadó bizottságnak tagjai és a nagyközönség is, amely a belépő püspököt lelkes éljenzéssel fogadta, amelynek lecsillapodása után Kovács József polgármester Debrecen városa nevében üdvözölte a

püspököt, akihez a következő beszédet intézte:

Nagyméltóságú Püspök Ur!

Tisztelettel üdvözlöm Debrecen városa nevében. Debrecen városának népe vallásos, szereti a maga vallását, de mindig tiszteli a másokét is. Nagyméltóságodat is ezért itt tartózkodása alatt tisztelettel és szeretettel veszi körül. Kérjük Nagyméltóságodat, hogy ittéléte alatt érezze jól magát. Az Isten hozta.

Széchenyi Miklós gróf az üdvözlő beszédre a következőket válaszolta:

Nagyságos Polgármester Ur!

Hálásan köszönöm a polgármester ur megítélt üdvözlő szavait s kérem, hogy köszönetemet vigyék hírül Debrecen polgárságának is. Mindig meleg szimpátiát éreztem e fejlődő város iránt. Ez a szimpátiám erősödött meg, amikor most első püspöki körutamban Debrecenbe érkeztem, Debrecen egyik fényes helye püspökségemnek. Az a szíves fogadtatás, melyben itt részesültem, hatványozza azt a szimpátiát, amit éreztem. Boldog leszek, ha viszonzhatom az előlegezett jó érzést és készséges örömmel ragadok meg minden alkalmat, hogy viszonzhassam a szeretetet.

A lelkes éljenzéssel fogadott szavak után Unger Gusztáv kir. táblai tanácselnök a katolikuság nevében üdvözölte a püspököt.

Mintegy tizennyolcezer katolikus hívő alkotja itt az egyházat. Kétezer ifju és leány várja, hogy a szentlélek erejét nyerje a püspök felszentelt ujjainak érintésétől. Kéri a püspököt, hogy e lelki erősítéssel lássa el a gyermekeket, akiknek szívében keresztül a szülők is erősítést nyernek. Mert a szülőknek is szükségük van bátorításra, erősítésre az élet harcaiban s ama támadásokkal szemben, amelyek a katolikus egyházat érhetik. Szeretettel és lelkesedéssel üdvözli a püspököt debreceni hívei között.

A szép beszédre a püspök ezeket válaszolta:

Mélyen tisztelt Uraim!

A főpásztornak egyik legszebb kötelessége, hogy bejárja egyházközségeit és

Rejtekhelye azonban nem maradt sokáig titokban. Rodriguez felesége ugyanis, ki urának megesküdött a szent szüzre, hogy soha senkinek el nem mondja, amit megtudott, egyszer véletlenül kikotyogta a herceg anyjának fia hollétét és utána rögtön sirva is fakadt a megbánástól. A hercegasszony vizsgálta, megígérte neki, mikép senkinek se fogja elmondani, hogy ő az áruló s mivel azt is hallotta, hogy fia egy zacskó aranyat is magával vitt, az anyai szeretettől ösztönözve, rögtön felkereste fiát és így szólt hozzá: „A szolgád feleségétől kell megtudnom, hogy hova rejtőztél előlem?” Ezzel jobb karját a fia felé tárva, balkezét a zacskóra tette.

Godolfin ezen mértéktelenül felháborodott, az anyját durván elutasította, a szolgáját elűzte és most már teljesen egyedül, megjelbebb vonult a rengetegbe.

Hosszu időközön át élt így, elzárkózva a világtól, csak az erdőre és a tengerre nézve bizalmas szemmel. Elviselhetetlennek érezte az életet, börtönnek a földet és sokszor sirt tehetetlen elkeseredésében az ismeretlen erő ellen, mely őt süket fülével, pupjával és vesebajával lenni küldte. A maga sorsában az ember sorsát látta és tudta, hogy ő rajta már nem lehet segíteni.

Évek multak el így és Godolfin az övéiről sem hallott többet. Érzékei már annyira elromlottak, hogy csak egy néma, könnyes tócsának látta a világot. Lassankint azon-

ban valami nagy reménység ébredt fel benne, hogy ott, túl a tengeren kell egy másik világnak lennie, ahol nincs nyomorúság, ahol boldog lehet az ember, ahol Mária van. Nem hihette, hogy az embernek osztályrésziül csak ez a könnytől, büntől és vértől átitatott talaj jutott volna és elhatározta, hogy végső erőfeszítésével felkeresi ezt a szűz földet, hol az emberiség egy új, nemesebb életet kezdhet.

Lement a tengerpartra és ott egy vitorlás tulajdonosának felajánlotta megmaradt aranyainak felét, ha őt hajójával elviszi messze-messze, a szürke ködök felé, míg fel nem találják az ismeretlen tartományt, mit azok mögött sejtett. A hajótulajdonos, aki épen abba az ismeretlen tartományba akarta menni szokott utját, mit Kolombus már oly régen felfedezett, előbb furcsán nézett a hercegre, ki kissé későn akarta felfedezni Amerikát, de aztán nem szólott elfogadta az aranyakat és elvitorlázott.

Godolfin a hajóra magával vitte Mária szobrát is és pár napig örömmámorban uszott. Már látta magát, mint egy új Mózes, ki az emberiséget a bűnös világrészből a tengeren át egy jobb országba vezeti, melynek illetlen mezőin és fái közt tisztább és boldogabb életet kezdhet. De ah! A tulajdonos egy szép napon gondolt egyet, elvette Godolfin megmaradt aranyait, őt magát pedig, miután az élmezésért ezután nem tudott fizetni, matrőzaival meztelenre vetkőztette, a pupjára bélyeget süttetett és

érintkezésbe lépjen híveivel, hogy köztük békességet hirdessen és a hitet erősítse. Ezt teszem én is most. Néha nehéz ennek a kötelességnek teljesítése, de mint itt is, kelemessé teszi azt az a szeretetteljes, szíves fogadtatás, amellyel itt is találkoztam. Kérem, adják át hűveimnek üdvözlőmet, köszönetemet és izenmetemet, hogy a béke nevében, a béke jelével jöttem Debrecenbe.

Hosszantartó éljenzéssel fogadták a beszédet, amely után Széchenyi Miklós gróf Kovács József polgármesterrel a város ötös fogatán, kísérete pedig szintén Debrecen város fogatán a plébániára hajtottak, ahol Gróh Ferenc prépost-kanonok, debreceni plébános a debreceni lelkészekkel várta és fogadta a püspököt, aki átment a templomba és zenés, nagy misét mondott, majd megáldotta a híveket. A mise után fényes ebéd volt a plébánián, ahol a püspök a küldötteket is fogadta. Délután az iskolákat látogatta meg.

A Svetits-intézet kapuja előtt a kls Than Baba és Szuhán Márta fogadta a püspököt, akihez Than Baba a következő szavakat intézte:

— Kedves jó püspök bácsi! Fogadjon el kettőnket megbízható kíséremmel.

A kedves jelenség végtelenül meghatotta a főpásztort.

Este fényes lampionos menettel, zene-szóval vonultak a hívek a plébánia elé és üdvözölték a püspököt. Több helyen, így Mihalovits Jenő gyógyszerésznél és a Hungária-kávéháznál is díszes kivilágítás volt. A bérmálás oolnap délelőtt lesz.

**A képviselőház ülése.** A képviselőház mai ülése egészen a technika jegyében folyt le. Návay Lajos elnökölt, aki feliratokat és szabadságkérő leveleket mutatott be, amelyekre Mádi-Kovács János és többen névszerinti szavazást és egyúttal annak a következő ülésre való halasztását kérték. Azután a mai ülésre halasztott névszerinti szavazásokat ejtették meg. Fél egy óraker az interpellációkra tértek át. Ráth Endre a vasutak késése, a kolera-veszedelem s a bírói kinevezések ügyében, Kun Béla az állami és törvényhatósági díjok fizetésrendezése dolgában interpellált. Az interpellációkat

Mária szobrával együtt egy csónakba helyezte, kinnhagyta a nyílt tengeren.

Godolfin pár napig dobálták a hullámok és érezte, hogy mindennek vége. Sokszor nézte Mária szobrát és szerette volna, ha ott lenne mellette, szeretné őt és gyöngéden szólna hozzá. De tudja, hogy ez lehetetlen, mert itt fog elpusztulni, minden meleg szívtől távol és a habok ismeretlen partokon fogják kivetni roncsolt holttestét.

A harmadik napon az éhségtől és hidegtől hashártyagyulladásra kapott. Ott nyöszörgött egyedül a rémes kietlenben és a szenvedéstől extázisba jutva, belekiáltotta a rezgő semmibe: „Ó, hullámok, ti elfogjátok nyelni az én szegény testemet! De nyomorult, veszendő életem át fogja hatni az összes tengereket, a keserű vizek át fogják itatni a földeket, miknek partjait mossák és egész nemzedékek lesznek boldogtalanok, mik e földek gabonájából és gyümölcséből enni fognak!”

Godolfin ezután eszméletét veszítette.

Mikor újra magához tért, egy tágas palotában feküdt selyem ágyon. Az ablakon át magas házakat, nyüzsgő embereket látott, a szobában pedig, ime! Mária vette észre, amint egy főpap ölében ült, kinek keze nem volt látható. Vérmes, jókedvű asszony lett belőle, telt idomai voltak, melyekre boldogság lehetett ülni és mellette a grófról maradt két gyermeke játszott, ki egy év előtt halt meg aszkóiban.

Midőn Mária észrevette, hogy Godolfin

## Reichmann

harisnya különlegességeit tekintse meg! — Női flór harisnya 90 fill.-től, ajour 95 fill.-től, selyem különlegességek. Gyermekek patent és flór harisnyákban nagy választék. Piacz-u. 85. Royal szállodával szemben

kiadták az illetékes minisztereknek s ezzel az ülés délután háromnegyed egy órakor véget ért.

## Kereskedők országos nyugdíjintézete.

### Az Omke őszi munkaprogramja.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi irodája több vidéki kerület felszólítása folytán azzal a tervvel foglalkozik, hogy egy országos kereskedői nyugdíj-intézetet létesít, melyben úgy az önálló kereskedők, mint a kereskedelmi alkalmazottak rokkantság, aggkor és halál esetére biztosíthatnák magukat. Hogy azonban ezen nyugdíjbiztosító intézetet a kereskedők igényeinek és óhajainak minden tekintetben megfelelhessen, adatokat gyűjt.

Előre kell bocsátani, hogy a kereskedői nyugdíjintézet létesítésénél nem a jómódu kereskedők biztosítására gondolnak, hanem azokra a kisebb kereskedőkre, akik úgyszólván máról-holnapra élnek és akiknek a családja nyomorba jut akkor, ha a családfelegyenesedik, munkaképtelen lesz vagy meghal. Már ebből is következik, hogy a biztosítható nyugdíj legmagasabb összegét lehetőleg alacsonyra kell megszabni. De szükséges ez azért is, mivel a létesítendő nyugdíjintézet annál könnyebben valósítható meg és annál szilárdabb lesz, minél kisebb igényekkel lépünk fel vele szemben.

Természetes, hogy a dolog előkészítése nagy előtanulmányokat, igen terjedelmes és körültekintő adatgyűjtést kíván meg és ennek során a következő kérdések tisztázandók:

1. Kiterjesztessék-e a létesítendő nyugdíjintézetet a kereskedelmi alkalmazottakra is, vagy csak az önálló kereskedőkre szorítkozzék?
2. Mily nagy legyen a nyugdíj?
3. Mily nagy legyen az özvegyeket megillető nyugdíj?
4. Mily nagy legyen az egy árvát megillető neveltetési járulék?
5. Mennyi legyen a várakozási idő,

a szemét, felvetette, rögtön felugrott a pap öléből, Godolfinhoz futott, simogatni kezdte és így szólt hozzá: „Csak hogy már nézel egyszer, drága! Hogy kerültél a tengerre? Szerencse, hogy megmentett egy hajó és én a parton megláttalak! Hát megvédett az én szobrom, ugy-e? Szeretted még egy kicsit a te Máriádat?”

Godolfin herceg nagy nyilalásokat és görcsöket érzett a szíve tájékán és a szemét előntötte a könny. Szeretett volna így szólani Máriához: „Én nyomorultan és kiverten küldtettem a világra, csufjával az istenségnek, a természet mostoha gyermekéül! Érdemtelenül szenvedtem, de nem panaszkodtam, mert szerettelek téged és javát akartam az embereknek. Eltaszítottam az enyéimet, odaadtam mindenemet és a zajgó árra bízta magamat, hogy használhassak. Én már a föld alá húzom az én pupomat és sárral takarom be rossz szerkezetemet. De még egyet mondd nekem: Gazemberek a te embertásaid és te se vagy tiszta, Mária.”

Aztán az öklével szeretett volna még jól kivágni a teremtésbe, hogy minden összehulljon. De hashártyagyulladás volt és egy tagját sem tudta mozdítani az erőtlenségtől. Nem törte hát össze a mindenséget, mindent úgy hagyott, ahogy volt, sőt egy szót sem szólt, hanem behunyta a szemét és többet nem nézett a világra.

Mária ezt látva, nagyon megrémült és keserves sirásra fakadt; mert azt legalább elvárta volna Godolfinától, hogy az ő nevével az ajkán haljon meg.

vagyis hány évi tagság után kezdődjék a nyugdíj jogosultság?

6. Hány évi tagság, vagy mely kor elérése adjon jogot a nyugdíjazásra akkor is, ha a tag nem vált munkaképtelenné? (Aggkori ellátás.)

A szomszéd Ausztriában a kérdést részben, nevezetesen az alkalmazottakra nézve, a törvényhozás már szabályozta; nagyon életbevágó kérdéssel foglalkozik nálunk is a Központ, mikor ezen eszmét tárgyalások alapjává teszi.

A helybeli választmány a legközelebbi ülésében fog ezen kérdéssel foglalkozni.

## Hajdúvármegye virilistái.

### Az igazoló választmány ülése.

Hajdúvármegye igazoló választmánya ma délelőtt kilenc órakor tartotta meg Kovács Gyula alispán elnöklése alatt ülését, a melyen az 1912. évben szavazattal bíró legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét állították össze. E névjegyzék szerint virilis jogon tagjai a megye törvényhatósági bizottságának a következők:

Semsey Andor földbirtokos Balmazújváros 45026.48.

Semsey László gróf Balmazújváros 18404.83.

Zichy Géza gróf Tetétlen 14621.21.

Glück Vencel Tiszacsege 7350.48.

\*Czegléd Mihály dr. Debrecen 6932.16.

Hartstein Péter Debrecen 6008.74.

Degenfeld Pál gróf Téglás 5665.67.

Fried Leó Tiszacsege 5094.81.

Lichtenstein Dezső Balmazújváros 4447.16.

Ifj. Lichtschein Sámuel Balmazújváros 4011.50

Fischbein Ignác Nádudvar 3501.30.

Rosinger Lajos Tiszacsege 2913.27.

Fürst Ödön Balmazújváros 2647.68.

Sembery Miklós Hajduböszörmény 2644.36.

\*Berencsy Gyula Hajdunánás 2551.68.

\*Berencsy János dr. Hajduböszörmény 2274.88.

\*Fekete Sándor Hajduszoboszló 2228.20.

\*Somossy Béla polgármester Hajduböszörmény 2169.48.

Fülöp Mór Hajdudorog 2099.53.

Nagy Imre Hajduböszörmény 2088.69.

\*Hadházy Zsigmond dr. Hajduhadház 2014.78.

Csohány Antal Hajdunánás 1992.91.

Hartstein József Józsa 1966.41.

Hartstein Gyula Józsa 1966.41.

Hartstein Nándor Józsa 1966.41.

\*Liszka Nándor Debrecen 1893.78.

Kohn Dávid Püspökladány 1893.36.

Tisza Imre Püspökladány 1841.91.

V. Oláh Miklós Tokaj 1783.58.

Rosenfeld Ignác Kaba 1742.56.

\*Deésy Rudolf Püspökladány 1718.08.

Fisch Jakab Püspökladány 1688.41.

Forrai József Nádudvar 1673.91.

Gyémánt Sámuel Püspökladány 1650.29.

Steinfeld István Balmazújváros 1638.88.

Kovács Ákos Kaba 1606.45.

Forrai Sándor Nádudvar 1583.50.

\*Futó Sándor Kaba 1574.32.

Bleuer Adolf Balmazújváros 1558.

Wohl Adolf Hajduhadház 1528.94.

\*Lengyel Imre Hajduszoboszló 1513.88.

Szálkai András Hajduböszörmény 1511.27.

Fried Samu Balmazújváros 1503.97.

Takács Imre Hajduböszörmény 1476.32.

\*Gaál Ferenc Hajduböszörmény 1475.30

\*Veres Menyhért dr. Hajduböszörmény 1467.12.

Lichtmann Mór Püspökladány 1457.55.

Csohány Ferenc Hajdunánás 1453.05.

Pusztay Lajos Nádudvar 1445.86.

Körner Béla Hajduszoboszló 1436.54.

Lente Zsigmond Hajdunánás 1410.28.

Csorvássy Miklós Hajdunánás 1388.12.

\*Csohány László Hajdunánás 1387.84.

\*Ludányi Lajos Nádudvar 1378.38.

\*Veszprémy István Hadház 1367.78.

Kömmerling János Hajdudorog 1361.36.

\*Ujhelyi Andor Hajdudorog 1360.02.

Schlachta János Hajdunánás 1359.64.

\*Lintner Sándor dr. Hajduböszörmény 1358.

Stern Péter Téglás 1336.35.

Soós Géza Nádudvar 1297.55.

Mandel Sámuel Kaba 1281.11.

Forrai Gyula Nádudvar 1277.30.

Szaniszló Gábor Seregélyes 1270.06.

Grosz Herman Hajduböszörmény 1262.68.

Oláh Sándor Hajdunánás 1240.39.

Soós János Hajduszoboszló 1233.69.

Tóth István Hajdudorog 1226.74.

\*Mildner Béla Püspökladány 1219.82.

Tóth M. Pál Hajdudorog 1197.60.

\*Baltazár Dezső dr. Debrecen 1188.02.

Sinay Antal Hajdunánás 1187.96.

\*Popper Mór dr. Debrecen 1166.62.

Dobó Imre Hajduböszörmény 1163.08.

\*Rittersporn Miklós dr. Hajdudorog 1143.12.

Harsányi Károly Hajdudorog 1133.97.

\*Kovács Antal Hajdunánás 1129.64.

Takács István Hajdunánás 1126.57.

\*Sinay Ferenc Püspökladány 1110.10.

Id. Fazekas Gábor Hajduböszörmény 1109.37.

\*Dömötör József dr. Hajdudorog 1106.90

Bleuer Mór Téglás 1104.38.

\*U. Szabó Lajos dr. Hajduböszörmény 1104.22.

\*Kinczly Béla Egyek 1103.58.

Id. Nagy Kálmán Hajdunánás 1102.42.

Grosz Nagy Mihály Hajduszoboszló 1078.12.

Szilágyi János Hajduszoboszló 1048.82.

Márton Gábor Hajduszoboszló 1038.31.

Kauffmann Salamon Püspökladány 1030.15.

Oláh Miklós Hajduszoboszló 1031.33.

Nádházy Béni Hajduszoboszló 1028.48.

Baun Ferenc Püspökladány 1015.60.

Kövér Antal Hajduböszörmény 1003.45.

\*Grosz Adolf dr. Hajduszoboszló 1003.22

Stahler Dániel Hajduszoboszló 1002.28.

\*Kalocsay Gusztáv Hajduszoboszló 992.84.

\*Ludányi Béla Karcag 983.72.

Propper Miklós Debrecen 978.80.

Löky Ferenc Hajduböszörmény 964.14.

Id. Kövér Pál Hajduböszörmény 945.01.

Goldstein Benjámín Téglás 940.14.

U. Szabó Sándor Hajduböszörmény 938.12.

P. Nagy Lajos Hajduszoboszló 935.72.

\*Malatinszky József dr. Hajduszoboszló 935.68.

Rosenbaun Bernát Nádudvar 933.93.

Orosz Endre Debrecen 929.38.

\*Major Gyula Hajduböszörmény 928.20.

Kaszás István Hajduszoboszló 915.70.

Klein Miksa Kaba 914.13.

Sáfrány Géza Hajdunánás 900.40.

\*Pápay Kálmán dr. Hajduböszörmény 897.68.

Poroszlay Albert Hajduhadház 894.86.

Kupferstein Hermann Hajdudorog 889.06.

Meisels Vilmos Nádudvar 886.25.

Boda Ignác Hajdunánás 884.45.

Paksi Károly Hajduböszörmény 880.10.

Cs. Szabó János Hajduszoboszló 872.56.

\*Papp Antal Hajduböszörmény 869.08.

Kisselli József Hajduböszörmény 866.78.

\*Csapó István Földes 864.58.

B. Nagy Károly Hajduszoboszló 860.03.

Czeglédi József Hajduszoboszló 854.44.

Szabó András Hajduböszörmény 853.19.

\*Kovács Gyula Debrecen 852.05.

Révész Mihály Hajdudorog 850.52.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN**

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

- \*Kozma Sándor Hajduböszörmény 842.02.  
Dobó Sándor Nádudvar 841.045.  
S. Kovács Sándor Hajduszoboszló 816.38.  
\*Hamvai Kovács Bálint dr. Hajduszoboszló 811.90.  
Bársony Sándor Hajduböszörmény 811.68.  
Paulin Vilmos Hajdunánás 809.70.  
Szabó Gábor Hajduböszörmény 805.27.  
\*Szikés Endre Hajduböszörmény 803.28.  
Friedrich Lajos Hajduböszörmény 802.20.  
\*Csuka Lajos dr. Püspökladány 801.86.  
Grünfeld Adolf Püspökladány 801.09.  
Móritz Imre Hajdunánás 800.75.  
Fülöp Artur Hajdudorog 800.37.  
Erdős Gábor Hajduböszörmény 792.75.  
Kiss Sándor dr. Hajduszoboszló 789.12.  
Csohán József Hajdunánás 776.51.  
Szabó Elemér Hajdudorog 761.70.  
Gere Gyula Kaba 759.85.  
Széll Gábor dr. Hajduböszörmény 757.82.  
Berkaris Emánuel Hajdunánás 745.10.  
Ádám Sámuel Hajduszoboszló 738.82.  
Kürthy Pál Hajduszoboszló 738.46.  
Császi Jakab Hajduszoboszló 735.98.  
Lövinger Ármán dr. Hajduböszörmény 733.16.  
Ifj. G. Tóth Mihály Hajduszoboszló 735.56.  
\*Oláh András Budapest 726.98.  
Póttagok lettek a következők:  
Kovács Gábor Hajduszoboszló 723.91.  
K. Szabó Mihály Hajduböszörmény 726.59.  
Molnár András Nádudvar 721.16.  
Ludányi Miklós Nádudvar 720.39.  
Botos József Hajduszoboszló 718.46.  
Krausz Mór Hajdudorog 718.44.  
\*Kertész József dr. Hajduböszörmény 716.48.  
Györi Árpád Bécs 711.10.  
Beregszászi János Hajduböszörmény 706.48.  
Tózsér Simon Kaba 704.72.  
Ifj. Sóvágó Imre Hajduböszörmény 698.98.  
Angyal Sámuel Hajduböszörmény 695.75.  
Tormay Géza Budapest 693.  
Magyar Gábor Hajdunánás 684.  
Bleier József Nádudvar 683.60.  
Csohány János Hajdunánás 679.49.  
Id. Sárosi Mihály Hajduböszörmény 673.75.  
Herz Jakab Hajdudorog 673.75.  
Makai János Hajduszoboszló 672.12.  
Papp Lajos Hajdunánás 673.25.  
Id. Kiss András Hajduböszörmény 666.18.  
Nagy Lajos Hajduszoboszló 660.58.  
Cs. Tóth Sándor Hajduböszörmény 664.14.  
Décsey Lajos Hajduszoboszló 657.71.  
A név mellé irt összeg a fizetett egyes-állami adót, a név elé tett csillag azt jelenti, hogy a megjelöltek adóját kétszeresen számították. A névsort kitették közszemlére s az ellen tizenöt nap alatt lehet felszólalással élni.

## Színház és művészet.

A színház bérleti. A bérletváltás mai harmadik napján a következők váltották ki bérletüket: Friss Sándor, Wolf Béla őrnagy, Péntes Sándor, Fischbein Jenő, Szikszay Gyula, Rickl Géza, Vadon Sándor dr., özv. Tóth Ferencné, Kovács Lajosné, Kernhoffer József, báró Josinszky Miklósné, Békés Lajos, Brokes Győző, Losonczy Ámos dr., Horogh Pál dr., Beöthy Miklós dr., Bay István dr., Bay András dr., Békessy László, Falk Lajos, Feuerstein Mór, Fekete Jakab, Szabó Lajos, Révész Zsigmond, Berencsy Zoltán dr., Szántó Sámuel dr., özv. Varga Ferencné, özv. Szabó Kálmánné, özv. Király Ferencné, Liszka Nándor, Móritz Ferenc, Schuller Adolf, Mayer János, Rássó Gyula, Balkányi Emil dr., Lám Sándor, Hegedűs Sándor, Mező Ármán, Schwartz Vilmosné,

Bárany Mór, Kenézy Gyula dr., Kerekes Géza, Jeney Miklós, Haty Kálmán, Tóth István.

## Az István-malom beolvasztása.

### Az igazgatóság tervezete közkézen.

Néhány nap óta közkézen forog a debreceni „István“-malom igazgatóságának a közleménye arról, hogy mi is lesz hát az indítványa szeptember 28-ára újabban összehívott közgyűlésen, azon, amely oly rendkívül sűrűs. Mert a késelemben — belátjuk — nagy veszély van: az a veszély t. i., hogy már január 1-től kezdve minden részvényes szavazhat majd a részvényével, azok is, akiknek, a t. igazgatóság tagjai eladták a maguk részvényeit s akiknek a szavazatától most annyira tartanak, mert attól félnek, hogy ezek a szavazatok könnyen keresztülhuzhatják az ő kisdéd játékaikat.

Megtudtuk ebből a közleményből, hogy miért kellett az indítvány szövegét az utolsó percig titkolni. Bekövetkezett az, a mitől ime alaposan tartottak az igazgatóságtól távolabb álló azok a részvényesek, akik a malom önállóságát s Debrecennek és Debrecen gazdaközönségének érdekeit tartják szem előtt s amit hosszulére eresztve, szépen kicifrázott szavakkal indítványoz a t. igazgatóság, hogy: Adják el az „István“-malmot! Adják el a Borsod-Miskolci malomnak, azaz *Hatvany-Deutschnak*, mert a Borsod-Miskolci malom részvényeinek a többsége az övé, tehát ő dirigál. Ha tehát az „István“-malmot a Borsod-Miskolciba olvasztják, akkor az is a Hatvany-Deutsché lesz.

Belátjuk: volt oka az igazgatóságnak titkolnia ezt a javaslatot, sőt többet mondunk: egészen bátran megkímélhette volna a részvényeseket attól, — hogy a beolvasztás föltételéhez fűzött komendárokat, a javaslatának ugynevezett „indokolását“ is közre bocsájta. Lehet ugyan, hogy az igazgatóság úgy gondolkodott: ha már beadjuk a részvényeseknek a keserű pirulát, legalább cukrozuk meg, hogy ne vessenek, amikor beveszik. Különbben nem irtak volna a köriratukba efféleket:

„Ezen a visszás helyzeten (t. i. melyet a nagy verseny okoz) leginkább a rokon vállalatok tömörülése segíthet, amennyiben a tömörülésben rejlő erő észszerű felhasználásával az egyesült malmok versenyképessége tetemesen fokozódik, gyártmányaik lényegesen jobb árban értékesíthetők s így módjukban áll nyersterményeik beszerzésénél a gazdaközönségnek nagyobb árt fizetni.

Hogy a malmok versenyképessége miképpen fokozódhat akkor, ha az egyik versenyzőtársat leszereljük s hogy miképpen emelkedik a nyerstermények ára, ha a kereslet kisebb, az éppen olyan kitünő vicc, mint a köriratnak az a szakasza, melyben egy vállalat *függetlenségének* kritériumát az igazgatóság a következőkben adja meg:

... „arra a meggyőződésre jutottunk, hogy iparunkban észlelhető általános mozgalom közepette *függetlenségünket*, mint a vidéki malomipar érdekeltég egyik számottevő tényezője, *leginkább úgy biztosíthatjuk, ha vállalatunk a vidéki malomipar legnagyobb vállalatával — a Borsod-Miskolci gőzmalom részvénytársasággal — közös társasággá egyesül.*

Megengedjük, hogy az igazgatóság egészen kitünő viccnek tartja a körirat ezen pontjait. Az igazgatóságnak egészen jó mulatság ez a malom-ügy, mert hiszen „az egyesült társaság igazgatóságában és felügyelő bizottságában az István-gőzmalom társulat jelenlegi igazgatósága és felügyelő bizottsága teljes egészében fog helyet foglalni“. — valószínűleg nem kisebb javadalmazással a mostaninál. De nekünk, gazdáknak, egy csöpp kedvünk sincs a mulatságra, még az igazgatósági kommuniké amá pontjának olvastán sem, — hog yakinek ez a tranzakció nem tetszik, a nek jó drágán megveszik a részvényét, 700 koronáért darabonként, pedig annál jóval kevesebbet ér.

Mert mi, gazdák, nem akarunk megbárátkozni a malom beolvasztásának gondolatával. Az István-malom nem eladó, nem, — semmi árért. Az István-malom Debrecennek, Debrecen gazdaközönségéé s az eladásába Debrecen város polgárai sohasem fognak beleegyezni. Azokat a részvényeket Debrecen városának, Debrecen közönségének, Debrecen város gazdáinak kell eladni, nem Hatvany-Deutschnak. Ezt nem engedjük, még ha két árat fizetik is!

Egy debreceni gazda.

## A kiewi merénylet.

### Stolypin állapota válságos.

A mai táviratok azt jelentik, hogy *Stolypin orosz miniszterelnöknek*, a kiewi merénylet áldozatának állapota válságos és az orvosok igyekezete, hogy a súlyosan sebesült miniszterelnököt megmentés az életnek, aligha lesz sikeres. A nap folyamán a kórházat, — melyben a miniszterelnök fekszik, magasrangú személyiségek látogatják, akik Stolypin állapota iránt érdeklődnek és részvétüket fejezik ki. A városban a legkülönbözőbb hírek voltak forgalomban. Azt beszélik, hogy a merénylet a *politikai rendőrség őgense*, aki főlebbvalóinak bizalmát ügyesen meg tudta — nyerni. A lakosság és a sajtó, a bololdaliakkal együtt felháborodásának ad kifejezést a merénylet fölött.

(Stolypin menthetetlen.)

Kiew, szeptember 16. Az este 10 órakor kiadott bulletin a következőképp hangzik: A nap folyamán a miniszterelnök állapotában semmiféle különösebb változás nem állott be. Hőmérséklet 37, érverés 82—90, légzés 22—24. Időnként kínzó fájdalmak a belekben és rosszullet fogja el a beteget. Napközben a páciens többnyire nyugodtan aludt.

Kiew, szeptember 16. A hírek Stolypin állapotáról ellentmondók s úgy akarják feltüntetni, mintha az nem lenne veszedelmes. Valójában pedig az orvosok nem mernek az operációkhoz látni, mert attól tartanak, hogy Stolypin belehal. A szent szinódushoz érkezett távirati jelentés szerint Stolypin állapota reménytelen.

Ma a cár meglátogatta miniszterelnökét, aki eszméletlenül fektet ágyán. Stolypin az uralkodó láttára egy pillanatra visszanyerte az eszméletét, de csak ennyit tudott mondani:

— A felséges cárért kész vagyok meghalni! ...

(A cár elutazott.)

Kiew, szeptember 16. Miklós cár, a bolgár trónörökös és a nagyhercegek kíséretében a tegnapi hadgyakorlatok színhelyén a kiewi hat kerület 90.000 katonája fölött szemlét tartott és azután visszatért a kiewi palotába. Este 11 órakor Miklós cár Ovrusba, (Volhinia kormányzóság) ment, hogy holnap jelen legyen a Szent Bazilius-templom felavatásán.

Kiew, szeptember 16. Boris trónörökös tegnap este Bulgáriába utazott vissza.

(Forrongás Kiewben.)

Pétervár, szeptember 16. A kiewi kormányzóságban óriási izgalmat keltett a merénylet híre. Magában Kiewben óráról-órára nő a nyugtalanság és a zsidó lakosság attól tart, hogy kitör a zsidóüldözés. Sok család már tegnap elhagyta Kiewet és Pétervárra költözött. A hatóságok egyáltalában nem igyekeznek lecsillapítani az izgatottságot és azzal sem törődnek, hogy a kiewi szerzetesek mester-

ségesen fokozzák az izgalmat és progromot követelnek.

(Bagrow — a rendőrség kémje.)

Pétervár, szeptember 16. A merénylő Bagrowról a kiewi és pétervári rendőrség nyomozása eddig a következőket állapította meg:

Bagrow aki egy gazdag keresztyén kiewi háztulajdonos fia, jogi tanulmányainak félbeszakításával az államrendőrség szolgálatába lépett. Valószínű, hogy már ekkor össze kötetésben állott a terrorista szervezetekkel és ezek megbízásából mint kém szolgált a rendőrségnél.

Ott annyira megkedvelték, hogy mikor két évvel ezelőtt valami politikai ügyben elítéltek, felebbvalói kegyelmet eszközöltek ki számára. Néhány héttel ezelőtt Péterváron volt és tanácskozott a terroirsta vezérekkel. Valószínű, hogy ekkor kapta a megbízást Stolypin megölésére. Biztosra veszik, hogy Bagrownak kitűnő összeköttetései voltak a kiewi rendőrségnél, mert csak így történhetett meg, hogy a saját nevére kiállított meghívót tudott szerezni a csütörtöki esti előadásra. — Ujabbban a pétervári rendőrség megállapította, hogy Bagrow mint a politikai államrendőrség kémje kapott meghívót az előadásra, még pedig azzal a különleges megbízatással, hogy állandóan a miniszterelnök körül tartózkodjék és vigyázzon rá. Bizonyos tehát, hogy Bagrownak bontársai vannak a rendőrségnél. Ez irányban erélyes vizsgálat folyik és sok felfüggesztés várható.

## Az ország nyomdászai Debrecenben.

### A Vidéki Nyomdatulajdonosok Szövetségének gyűlése.

A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége holnap tartja meg ülését, amelynek keretében lesz a Debreceni Városi Nyomda jubileuma is. A gyűlésre már ma megérkezett a vendégek legnagyobb része, akik ma este a Bika termében ismerkedési estélyre gyűltek össze.

Az eddig érkezett vendégek névsora a következő:

Láng József, a Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének elnöke Nagyvárad, Mayer Rezső alelnök és neje Nagybicskerek, Molnár Mór titkár Szegszárd, Klein Samu Miskolc, Laszky Ármin Nagyvárad, Lenkei Zsigmond, a Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének jegyzője, Balkó Béla Pécs, Engel Lajos Szeged, Kner Izidor és leánya Gyoma, Jóna Elek Nyiregyháza, Breiffeld Dezső Szombathely, Gombos Ferenc Kolozsvár, Schneider János Szegszárd, Szabó Ferenc Hajduböszörmény, iij. Angermayer Károly Pozsony, Kalmár Nándor Arad, Csendes Jakab Temesvár, Euvieunder Dezső Budapest, Réthy Viktor Arad, Kraft Vilmos Nagyszében, Nádor Lajos Budapest, Czettel Dániel Budapest, Herberster Mátyás Bács, Eckhardt Frigyes Lippa, Szabó Dezső, Kohl Ferenc, Rosenbaum Menyhért Budapest stb.

Az egész országból összesereglett vendégeket debreceni kartársaik fogadták és a leglelkesebb hangulatban töltötték velük az estét.

A holnapi ülés programja a következő: Igazgató-választmányi ülés. Ezt követőleg tartják meg a debreceni kerülethez beosztott nyomdatulajdonosok a kerületi alakuló-ülést, melyen a debreceni, érmihályfalvai, hajduböszörményi, hajdudorogi, hajdunánási, hajduszoboszlói, kabai, karcagi, nagykálói, nyiregyházi és püspökladányi nyomdatulajdonosok vesznek részt. Az ülés tárgyai: 1. Az ügyviteli szabályok felolvasása. 2. A megalakulás kimondása. 3. Tagok fölvétele.

4. Elnök, jegyző, pénztáros választása három évre. 5. A békéltető-bizottság főnöktagjainak megválasztása. 6. Esetleges indítványok. Délelőtt 10 órakor ugyancsak a város közgyűlési termében tartja meg Debrecen sz. kir. város Nyomda-Vállalata 350 éves fennállásának ünnepségét. Déli 1 órakor ünnepi ebéd az Arany-Bika szálló dísztermében. Délután 4 órakor a város Nyomda-Vállalatának megtekintése.

## Beszélgetés

### a lefoglalt dunai halakkal.

#### A kolera jegyében.

Egyik legutóbbi számunkban jeleztük azokat a rendőri intézkedéseket, melyeket a kolerajárvány elfojtása végett foganatosított a hatóság.

Igy többek közt megirtuk, hogy Furkó rendőrbiztos lefoglalt egy Apatinból érkezett dunai halakománnyat, amelyet őrizet alá vettek.

Az az őszinte lelkiismeretesség, mellyel Debrecen város közügyeit szolgáljuk, hatványozott tevékenységre serkentett bennünket s egyik munkatársunkat kiküldtük, járnia utána, honnan érkeztek, mi a céljuk, rendeltetésük s főleg milyen a közérzetük az illető halaknak s vajon fenyegeti-e városunkat közvetlen veszély az ő ideérkezéssel?!

Munkatársunk megbízatásáról következőkben számol be:

Az egyik raktárban a meleg elől jeges tartályba menekülve fogadott a halak királya, a tokás, kövér potyka:

— Üdvözlöm, hogy van szerencsém! — mondta — mindig nagyrabecsülöm a sajtót. Birodalmam igen sok tagja még halálos ágyán sem tudja nélkülözni s azzal indul az „elmulás” szomorú birodalmába.

— Elmondom céomat és azt a kérdést intézem, hogy érzi magát Debrecenben?

— Ah, Debrecen — mondja — igen jeles város. Egyik rokonom a „Debreceni mézeskalács”-ról igen dicsérőleg nyilatkozott. Valamelyik nagybátyám pedig éppen a debreceni kolbásztól fulladt meg.

— És a város?

— Mesés, főleg a közbiztonsági intézkedésekben páratlan. Eddig minden alattvalóm egyedül volt kénytelen tájékozódni a városban, most rendőri asszisztenciával igazítanak utba bennünket.

— A figyelmességük is páratlan. Mig embereim a kánikulában a melegen poshadva jutottak rendelkezési helyükre, most jegesfürdőben hűthetjük le fáradt tagjainkat.

— Az egészségük jól szolgál?

— Köszönjük szépen. Azonkívül, hogy valamenynyien *aléltak* vagyunk, egyéb bajunk nincsen.

— Honnan valók?

— Ős nemesi magyar családból. Egyik ősöm már a mohácsi vész alkalmával is itt volt az országban.

— Pardon nem az ösökről szóltam. Az utódokról kérem felvilágosítást. Honnan jöttek?

— A Dunán gyalog, illetőleg úszva haladtunk a budai partoktól lefelé, Apatinig. Innen vasuton jöttünk e nemes városba.

— Azt hallottuk egyes tudós férfiakról, hogy arra önök felé nagy mostanában a *halandóság*.

— Nem „andó” kérem, hanem „endő”.

— Ugyan ne csináljon ilyen rossz szójátékokat.

— Hát mit csináljak ilyen unalmas melegben?

— Feleljen a kérdésemre őszintén. Van önöknél kolera?!

— Mit jut eszébe? Látott ön már halat *kolerában* meghalni.

— Valóban kénytelen vagyok bevallani — nem láttam.

— Hát akkor minek beszél ilyen döreséget?!

— Azért kérem, mert a közegészség, rendőrkapitányság, én, te, ő és mi, ti, ők . . .

— Nem tudnak semmit.

— Tessék?

— Csak beszélnek, türelmetlenkednek és nagy hiót csapnak ahelyett hogy kissé gondolkoznának.

— Gondolkoznánk? Hisz egyebet sem teszünk, mint — *gondolkozunk*. Most is egész nyáron azon gondolkoztunk, hogy így késő ősszel, mikor már a kolera Olasz, Osztrák és Magyarországból is marokra szedte áldozatait, *ellenőrzés alá* helyezzük-e önöket vagy sem?!

— Egyeben nem gondolkoztak?

— Dehogyan nem! Az élelmiszerárusok *lelkiismeretes* ellenőrzésén, az utcák *locsolásán* és a *szemét* gondos összegyűjtésén is gondolkoztunk.

— És nem *betegedtek* bele?

— Nem bizony. Megőríz bennünket ettől mindig a — *szerencsés véletlen!* . . .

— Nagyon kedves. Cserébe kap tőlem egy őszinte feleletet.

— És az?

— Mondja meg azoknak, kiket illet, hogy a halak sohasem halnak meg — *kolerában*.

— Hanem?

— *Vizben* . . .

Érthető okokból futásnak indultam. Ez a felelet jobban megijesztett, mint a halak utján jött kolera.

Confancier.

## A hajduböszörményi rablógyilkosság.

### Esküdtszéki tárgyalás.

Törvény áll. Vézna, sáppadt, beesett arcu legény a vádlott, aki a vele egy háznál szolgáló kerek képi, tejarcu cselédeánnyal vád szerint megfejtett, aztán kirabolt egy módosabb agastyánt.

Az eset ez év április havában történt, ugy este 9—10 óra tájban, amikor a vádlottat és tanuk állítása szerint már beállott a sötétség.

Eleinte az thitték, hogy öngyilkosság esete forog fenn. A későbbi vizsgálat azonban kiderítette, hogy az öreg gazdán kiülő erőszak nyomai láthatók, minden jel szerint megfojtották és a gyilkosok, hogy a büntény körülményeit eloszlassák, a holttestet a pincében felakasztották.

A boncolás megerősítette e feltevést s a csendőrség súlyos gyanúkok alapján letartóztatta *Török* Gábor igáskocsist és ennek barátját *Kocsis* Margit cselédeánnyát, mint kik az öreg *Zolnai* András megölésében bűnöseknek látszanak.

Ma tárgyalta ezt a bünyűvet a debreceni kir. törvényszék, mint esküdtbíróság. A vádat *Gáthy* Bálint kir. ügyész képviselte, a védelmet *Nagy* István dr. és *Erdély* Lajos dr. látták el.

*Tóth* Aurél dr. kir. törvényszéki bíró, az esküdtbíróság elnöke a tárgyalást 10 óra után nyitotta meg.

Bevezetik a vádlottakat. *Török* Gábor és *Kocsis* Margit szuronyos fegyverek között lépnek a terembe, látszik rajtuk, hogy a vizsgálati fogság megviselte őket, az arcuk sáppadt, vértelen. A fiu csizmát és kopott barna magyar munkás öltözetet visel, a leányon kék vízítke szürke szoknya és fehér kötény van. — A feje olcsó sárga kendővel bekötve.

A szokásos formaságok után az esküdtszék az ügyet érdemleges tárgyalás alá veszi.

Elsőnek

**Török Gábor,**

elsőrendű vádlottat halgatják ki.

— Igás kocsis. *Kocsis* Margittal *Sóvágó* István háznál ismerkedett meg, amikor ennek rokonánál *Sóvágó* Imréné szolgált. A leánnyal semmiféle bensőbb viszonyban nem volt. Félévvvel később *Kati* Istvánhoz került kocsisnak, ahol a leány is szolgált. Itt fordult meg az öreg *Molnár* András, aki *Kati* István-nak édes apja volt.

— Az öreg egy utcában lakott velük, pár házzal odébb és *Katiék* élmezőnyük. Az utóbbi időben ezeknek *Pista* fia lakott vele, nehogy az öreg, kinek harmadik felesége a háztól elszökött, egészen magára legyen hagyatva.

— Április 6-án, a gyilkosság napján, — ugymond — *Sütő* Imrével, aki mellette volt kiskocsis, tengerit szállítottak egész délután 4 óráig. Akkor megebédelték és 5 órakor a malomba hajtottak korpáért.

Innen 6 óra tájban tértek vissza s foglalatosság után vacsorához ültek. Már ekkor este volt és a lámpa is égett a szobában.

— Vacsora után a kiskocsissal megetették a lovakat. Ezután ő elment a *Freireich* üzletébe, mely onnan mintegy 250 lépésre van, odáig 10 perc lehet az út, bajuszpedrót vett itt, s betért a *Rách* József boltjába, ahol lóvaskarót vásárolt. Itt találkozott *Bársony* István-nal, akit hazakisért, majd hazament.

— Elmondja továbbá, hogy az elmúlt he-

tekben az öreggel sertést adtak el a vásáron, melyért ez mintegy 300 frtot kapott. De hogy ezt a pénzt hová tette, nem tudja. Aminthogy arról sincsen tudomása, hogy a gazdája mintegy 800 korona tartozását megadta volna, az öreg Zsolnai Andrásnak.

Felmutatják neki a rablógyilkosság színhelyén talált svédgyújtókat és skatulyát:

— Svéd-gyufát csak vasárnap használtam, mert az drága. Ez a gyufám az új pruszlikomban volt, ám multkor kifogyott és másikat nem vettem.

Visszatérve alibiére, ezt mondja:

— Fél kilenc volt, mikor este hazaértem, a lovat megittam, és lefeküdtem. Az ágy — előtt, melyen alszom, Seres Imre vacsa van. Ez szintén lenyugodott.

— Másnap reggel 3 órakor ébredtünk. És megvakartam a lovakat. 7 óra tájban pedig együtt reggeliztem Sütő Imrével. Mikor az evést elvégeztük, a gazdától hallottam a bajt:

— Az öreg felakasztotta magát!

— Mi egyedül maradtunk Sütővel odahaza, mert a többiek mind elmentek az öreg Zolnai lakására.

Ekkor jött közénk Szabó Imre.

Kérdezte:

— Itthon van a gazda?

— Nincs itthon, mondtam, valami baj van.

— Hallottam, azért jöttem, hogy a gazdával beszéljek, kell-e sírásó? Szabó Imre délig ottmaradt, délután pedig megint visszajött a házba.

#### Beszélgetés egymás közt.

— Ekkor beszélgetni kezdtünk az esetről.

— Hogy vették észre? — kérdeztem Kocsis Margitot.

— Hát reggel — mondta — mikor a kávévittem, nem találtam, oszt a pincébe kerestem. Ott volt felakasztva a vakablak gádorába.

— Erre Szabó azt kérdezte Kocsis Margittól:

— Mennyiért hálnál ott a pincébe? —

Semennyiért! — mondta a leány. Én pedig tréfából szóltam.

— De azért a szép új házért velem csak meghálnál. Sütő Imre kiállna örnek, oszt füttyentene, ha jömmének a rablók.

Ez a beszélgetés különben a bünörnek egyik legfigyelemre méltóbb momentum, — mely képletes vallomás a háttérben lezajlott gyilkosság körülményeiről.

#### Három alma

is döntő szerepet játszik a konok tagadásban levő bünösök sorsában.

A gazda intézkedett, hogy fogjanak be és menjenek koporsóért. Minthogy azonban a koporsó nem készült még el, — mondja Török Gábor, lement a pincébe, ahol bor és gyümölcs volt. Innen 8 almát felhozott, 4-et Szabó Imrének adott, egyet Kocsis Margittal megfelezett. Ekkor jött oda Sütő Imre, aki így szólt:

— Mit sefteltek?

Mire 2 almát adott neki.

Elnök: Hogy van mégis, hogy a csendörök három almát találtak a nyerges kamrában?

— Sütő Imre hozta azokat a torról.

#### A zsinegek.

A bünjelek között van egy hosszú és 2 rövidzsineg is.

Vádolt a két rövidebb zsineget ismeri. Április 6-dika előtt pár héttel Farkas Lajos fakereskedéséből fát vásároltak. Ott volt Sütő Imre is. Ott volt a zsineg átkötte.

— Vágd le Imre — mondtam Sütőnek — jó lesz kaszacsapónak. Ezt a gazda is hallotta.

A hosszú zsineget nem ismeri.

#### Egy kabátot

mutatnak fel, melynek szövete a mellső belső részén el van szakadva, mintha dulakodásban valaki erősen markában tartotta volna.

Hogy, hol és mikor szakadt el, felvilágosítást adni nem tud.

A gyufáskatulyát, melyet a helyszínen találtak, szintén nem ismeri. Április 6-án ilyen gyufája nem volt és gazdájának ebből gyújtót nem adott.

Elnök: Figyelmezteti, lesznek adatok a bünper folyamán, melyek azt bizonyítják, — hogy úgy ő, mint Kocsis Margit megfordultak a büntény estéjén az öreg Zolnai András házában.

Hogy akkor este adta az almákat Sütőnek. Hogy Alsó-Józsáról lopták a köteleket. Svédgyufát gyújtott gazdájának és hogy nagyobb összeg pénzt láttak nála.

Török Gábor ezek dacára is megmarad tagadása mellett:

— Nem ismerem be semmit!

#### Kocsis Margit

másodrendű vádlott, alacsony, fejlett, 15 esztendőös leány. Minden elfogadás nélkül lép a bíróság elé, megszokta már a szuronyt és hivatalos formáságot.

Török Gáborhoz való viszonyáról ugyan úgy nyilatkozik mint elsőrendű vádlott. Nem volt közöttük bizalmas viszony.

— Az öreg Zolnai Andrásnak néha-néha átvitte az ebédjét, félhétkor, vagy 7-kor a reggelijét.

Tudta, hogy gazdag ember, mert többször küldték gazdái kölcsönért az öreghez. Azt is tudta, hogy dísznót adott el nemrégiben, sőt tudomása volt arról is, hogy a gazdája nagyobb összeget adott meg neki.

A gyilkosság estéjén 6 órakor fejni ment, 7 óra előtt vacsoráltak együtt a családdal. — Ekkor már lámpát kellett gyújtani. Majd a szomszédba ment egy kotlóért s visszajövet Sütő Imrével a tojós-tyukokat vizsgálták — meg. Aztán bement a házba mosogatni és zsákokat foltozni. Kilenc óra után lefeküdt és reggel 5 órakor kelt. Kiment az udvarra takarítani és csirkét illetni. Aztán az asszonya a reggelivel átküldte az öreg Zolnaihoz.

— Ott egyedül a kis fiut találta.

— Hol van a nagyapád? — kérdezte.

— Nem tudom! — mondta a fiu. Kitéltötte a kávé, benézett a nagyházba, oldalházba, majd kiment a pincébe, melynek ajtaja nyitva volt.

— Az öreg sapkáját láttam a lépcső alatt — mondja — őt meg a szóró lapáton felakasztva. Ekkor a kisfiuval hazaszaladt gazdájához.

— Gazduram jöjjön, mert igen felakasztotta magát András-bátyám!

Akkor a gazda elküldte a rokonokért. — Mikor visszajött asszonyával az öreg pénzt kezdték keresni. — A komót felső fiókja fel volt törve.

Az egymás közti beszélgetésről csak annyit ismer be, hogy azt kérdezték, mennyiért hálna ott s ő azt mondta, semennyiért.

A bünjeleket nem ismeri s tagadja azt is, hogy Török Gábor almával kínálta.

Míg Török Gábor egész világosan emlékezik a fennebb ismertetett „füttyszavas“ beszélgetésre, Kocsis Margit erről tudni sem akar. Ugyancsak tagadja, hogy almával kínálta volna elsőrendű vádlott.

Tizenegy órakor elnök az ülést felfüggeszti és féltizenkettőkor nyitja újból meg.

#### A tanuvallomások

következnek:

Kati István, az elhunyt veje, apósát jó módú embernek tudja. Háromszor nőszült az öreg és a Kati felesége első házasságából származik. Az elhunyt 65 éves, erőteljes ember volt. Kapált is. Ők gondozták. A leány

hordta a háztól az ebédjét. Akkor is benn volt a házban, mikor 800 korona tartozását vitte az apósának.

Elmondja, hogy a gyilkosság estéjén 8 órakor lefeküdt s másnap 4 órakor ébredt, akkor már a fiukat földásásban találta.

— De jó vér bujt beléjük! — mondta feleségének a szokatlan igyekezetre.

Ugy hét óra tájban aztán rohant be a leány:

— Jaj, gazduram, menjünk, a bátyám felakasztotta magát!

Ugyancsak elmondja, hogy a gyilkosság előtt való napon pipára akart gyújtani s Török Gábor svédgyufát adott neki.

Kati Istvánné, Zolnai Zsuzsánna, az elhunyt leánya azt mondja, hogy két nappal a gyilkosság előtt beszélt atyjával, aki igen jókedvű volt.

Nem emlékszik, hogy Kocsis Margit, mikor a szobából kiment, mindjárt visszajött volna a szobába. Azt azonban tudja, hogy 11 órakor mikor kisgyermeké felébredt, már otthon volt. Az sem igaz, hogy mosogatott és zsákokat foldott.

Ezzel a vallomással a leány súlyosan kompromittálva van.

Reich József kereskedő pedig a leány alibijét döntötte meg, amikor szemébe mondotta, hogy 7 órakor járt nála.

#### A koronatanu.

De a tárgyalás szenzációja mégis a Sütő Imre vallomása volt. Ez a fiu bámulatos elevenséggel rajzolta le, mint csalták az öreg házához, állították „strázsául“ s mikor már gyanut fogott, hogy az öreggel mi történik, Török Gábor megfenyegette, agyonüti, ha szólni mer.

— Április 6-án — mondja — úgy 5 óra tájban kijött a leány fejni. A kocsis odament hozzá, beszélgettek, mit, nem hallotta, mert mindjárt elküldte Török, hogy vigyen a ló alá alját.

Majd vacsora után ismét kijött a leány. Ekkor azt kérdezte a legény:

— Lefeküdték-e odabenn?

— Már gazduram lefeküdt, asszonyom is vetkezik.

— Azután mehetünk.

— Hová? — kérdeztem.

— Megyünk az öreg Zolnai Andrásához. Jössz te is velünk.

— Mikor odaértünk, én hozzám így szólt Török Gábor:

— Te megállasz itt, mi meg bemegyünk. Ha jön valaki, füttyentsél és eridj innen!

Ezzel bementek Török Gábor, meg Kocsis Margit. Az ajtó nyitva volt. Egy óra hosszat ácsorgott ott. Senki sem jött. Egy ajtócsapást hallott csupán.

Egy óra múlva kijöttek. Az ajtót nyitva hagyták. Török neki három almát adott.

— Hazaértünk — folytatta. — A leány szó nélkül bement a házba. Mi az ólba mentünk.

— Miért voltak ott? — kérdeztem.

— Beszéltünk az öreggel. Ne szólj senkinek semmit, mert agyonütlek!

Másnap az asszonyától hallotta, hogy az öreg felakasztotta magát. Mindjárt rosszat sejtett, de nem mert szólani. Pénteken este észrevette, hogy Török Gábor az ágyon ül és egy bőrtárca volt nála, a kezében pedig háromszáz koronát látott.

— Mi az? — kérdeztem.

— Pénz, majd te is kapsz belőle.

Ezeket vádolták szemébe mondja, akik azonban konokul tagadnak továbbra is.

Elnök az eskü kivételére vonatkozólag felteszi a kérdést. Dr. Erdélyi védő tiltakozik az eskü kivétele ellen, mert a gyerek vallomása szerinte annyira magán viseli a betanultság mázát, hogy alapos a gyanu,

## Nagymagyaralföldi Bank Részvénytársaság

Debreczen, Plac utca 73. sz. (Tihenyi-ház.)

Telefon 897.

Telefon 897.

### Elfogadunk

betéteket takarékkönyvekre vagy folyószámlára. — Leszámitolunk váltókat. — Hitelt nyújtunk folyószámlára váltó vagy értékpapír fedezet mellett. — Törlesztéses jelzálog kölcsönöket nyújtunk 15—65 évi időtartamra. — Előlegek értékpapirokra. — Bel- és külföldi pénzüemek és értékpapírok adás-vétele. — Parcellázási műveletek és mezőgazdasággal kapcsolatos mindennemű üzletek. — Értékek átvétele, megvásárlás és kezelése végett (safe deposit). — Árkereskedelmi üzletek. Ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági vállalatok finanszírozása. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

### Állandó betétek

után 5%

netto kamatot fizetünk.

1911/215  
Képzésből

17.

benn  
zását

17-én 8  
predt,  
ta fe-  
be a  
tyám

sság  
s Tö-  
ppal  
igen

argit,  
ssza-  
udja,  
eléb-  
hog

osan

éány  
mon-

u.  
Süítő  
ele-  
öreg  
már  
énik,  
ha

5 óra  
ment  
mert  
a ló

éány.

nyom

shoz.  
szólt

eme-  
eridj

Ko-  
óra  
Egy

vitva  
t.  
éány  
nen-

ser-

y az  
sszat  
este  
ül  
pedig

akik  
ólag  
akok-  
erek  
eli a  
vanu,

17.

hogy ő követte el a gyilkosságot, egy más társasággal és ezt a mesét azért találta ki, hogy a gyanút elhárítsa.

A bíróság mindazonáltal megesketi a fiut, védő semmiségi panaszt jelent be.

A bíróság erre az idő előrehaladottsága miatt vasárnap reggel 9 órára napolta a tárgyalást, amikor az orvosi véleményekre és perbeszédre kerül a sor.

Ítélet délre várható. (gy. zs.)

## A politika eseményei.

**A miniszterelnök a válaszójgról, a kultusz-miniszter a harmadik egyetemről. — Andrásy gróf cikke. — Törvényhatóságok az obstrukció ellen.**

A miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor fogadta a képviselőházban a liberális népszövetség vezetőit. Bókay Árpád elnök üdvözölte a miniszterelnököt és átadta a népszövetség választójogi memorandumát, amely az első válasz a miniszterelnök ismeretes köriratára.

A memorandum minden 24 éves, irni-olvasni tudó állampolgár részére kéri a választójogot. A szavazás titkos és községenkénti legyen. A miniszterelnök kijelentette, hogy minden érdekeltet ki kell elégíteni s a megoldás az országot és a haladást fogja szolgálni.

### Zichy gróf az egyetemről.

A Pesti Hírlap azt a hirt közölte, hogy a közoktatásügyi kormány már döntött a harmadik egyetem kérdésében és az egyetemet Pozsonyban fogják felállítani. Zichy János gróf vallás és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt kijelentette, hogy döntés nem történt.

A Budapesti Tudósító ma illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján közli, hogy az egyetem dolgában csak hetek múlva lesz döntés, amikor a székhelyről és az ezzel összefüggő kérdésekről törvényjavaslatot terjeszt elő a képviselőházban Zichy János gróf miniszter.

### Andrássy cikke.

Andrássy Gyula gróf a Magyar Figyelőben Tisza István gróf lapjában cikket írt, amely politikai körökben nagy feltűnést keltett, mert Andrássy cikke nem itéli el az obstrukciót. A munkapárton baklövésnek tartják a cikk megírását, mert Andrássynak tudnia kell, hogy az ellenzék nem a véderő javaslatok ellen, hanem a hataloméért harcol. Justh Gyula, amikor elolvasta a cikket, hangosan így szólt:

— Látjátok, Andrássy is igazolja az obstrukció helyességét.

### Az obstrukció ellen.

Ipolyságról táviratozzák: A törvényhatósági bizottság népes közgyűlést tartott, amelyen nagy többséggel kimondták, hogy az obstrukciót elítélik. A határozat mellett szavazott több függetlenségi képviselő is.

### A miniszterelnök munkaterve.

A Magyar Hírlap állítólag megbízható forrásból jelenti, hogy a miniszterelnök a véderő javaslatok után a közigazgatás reformjáról szól törvényjavaslatot akarja beterveztetni s csak azután a választójogi törvényt. Erre vall az cikk szerint az, hogy a belügyminiszteriumban sürgősen dolgoznak a közigazgatási reform tervzetén.

## Az új hadügyminiszter egy aradi vértanu rokona.

Auffenberg-Ormay báró.

Beavatottkörökben mint befejezettényt beszéljük, — mi is hírül adtuk már — hogy a király Schönaich Ferenc báró utódjává közös hadügyminiszterré auffenbergi Auffenberg lovagot nevezi ki.

Az új hadügyminiszter valószínűleg nem is tudja, hogy az aradi ötemetőben egy igen közeli rokona nyugszik, Ormay Norbert, a szabadságharc egyik vértanuja. Ormay ugyanis csak a szabadságharc idején vette fel ezt a magyar nevet, tulajdonképpen teljes nevén auffenbergi Auffenberg Norbert bárónak hívták és e cseh mágnás családnak ugyanazon ágából származik, amelyeknek tagja az új hadügyminiszter.

Ormay „rebélis” hajlamának még a magyar szabadságharc előtt tanujelét adta; osztrák katonatiszt létére egyik szervezője volt a lengyel felkelésnek. Ezért a lengyelek leverése után husz évi várfogságra ítélték s Munkács várába zárták.

A szabadságharc nyitotta meg előtte börtönének ajtaját s Auffenberg báró rögtön beállt a magyar hadseregbe. Kossuth Lajos személyes hadsegéde volt őrnagyi rangban s ekkor idegen hangzásu nevét aranyosi Ormayra változtatta. A világosi fegyverletétel után magánügyeinek elintézése végett még egy pár napig Aradon maradt, akkor elfogták s rögtön haditörvényszék elé állították, mely multját tekintve, kötélt általi halálra ítélte. Az ítéletet 1849. augusztus 23-án az Arad melletti Csála-erdőben hajtották végre.

Sirját az aradi ötemetőben diszes oszlop jelzi s így, ha az új hadügyminiszter megakaria koszoruzni rokonának sirját, könnyen rátalálhat.

## EGYESÜLET.

Az O. R. L. E. kongresszusa.

— Szeptember 18. és 19. —

Három nap múlva ülnek össze újból a magyarországi református lelkészek, hogy országos kongresszusukat, helyesebben: az immár megerősített alapszabályok szerint működő országos egyesületük éves közgyűlését megtartsák a székesfővárosban. A közgyűlés részletes programját s az elszállásolás körüli tudnivalókat az alábbiakban közöljük:

Szeptember 18-ikán választmányi ülés a Lónyai-utcai ref. főgimnázium disztermében.

Szeptember 18-ikán este 8 órakor ismerkedési estély a Drechsler-féle vendéglő (Operával szemben. Andrásy-ut) pincehelyiségében.

Szeptember 19-ikén reggel 8 órakor istentisztelet a Kálvin-téri templomban. Szónok Tüdős István dr.

Szeptember 19-ikén reggel 9 órakor (délutáni 3-ig) közgyűlés a régi képviselőház gyűléstermében (Sándor-u.) Közgyűlési tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés. Ferenczi Gyula dr.)
3. Számadásról jelentés. (Kovács Sándor.)
4. Magyar közös bevásárlási szövetségről jelentés. (Kocsis József.)
5. Az alapszabály megerősítése.
6. A tisztikar és választmány lemondása.
7. Végleges megalakulás.
8. Kálvineum szervezési szabályzata. (Kiss Ferencz.)

9. Vasárnapi iskolák ügye. (Takaró Géza.)

10. Theológus-képzés reformja. (Kiss József.)

11. Lelkipásztorkodás. (Sebestyén Jenő.)

12. Fizetésrendezés. (Sütő Kálmán Semjén.)

Délután 4 órakor közebed a Drechsler-féle vendéglő pincehelyiségében étlap szerint.

A kongresszuson résztvevők a következő szállodákban kaphatnak jutánvos áru lakást: 1. a Keleti pályaudvar körül az Aranysas-, Predeál-, József főherceg-, Deák Ferenc-, Adria-, Royal-, Savoy-, Rémi-szállókban; esetleg a Központi-, Orient-, Fehérlő- és Fehérhatyu-szállókban; 2. a Nyugati pályaudvar körül Merán- és London-szállókban; 3. a Kelenföld felől jövők a Nádor- és Erzsébet királyné-szállókban. — Az ismerkedési estély 18-án este 8 órakor a Drechsler-féle nagyvendéglő pincehelyiségében lesz, másnap a közebed szintén ott, étlap szerint. A rendező-, illetőleg fogadó-bizottság gondoskodik az érkezőknek a szállodákba való irányításáról.

Tekintettel arra, hogy a presbyterianusok világszövetségének gyűlése kapcsolatosan lesz a közgyűléssel, kívánatos, hogy a lelkészek a templomi istentiszteleten papi diszben jelenjenek meg. Ez azonban senkire nézve se képezze esetleges elmaradás okát.

## HIREK.

— Vasárnapi istentiszteletek. A debreceni református templomokban e hó 17-én, vasárnap prédikálni fognak: A Nagytemplomban Herpai Gábor s. lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Szele György lelkész, 11 órakor Nagy István segéd lelkész, a Kossuth utcai templomban Boér Károly vallásoktató lelkész, az ispotályi templomban Uray Sándor lelkész, a csapókeri imaházban Kovács János vallásoktató lelkész, a homokkeri imaházban Nagy Jenő 2 th.

Az ág. ev. hitv. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Kutas Kálmán segédlelkész végzi.

— Kabós Ferenc titkos tanácsos. Budapesti tudósítók beavatott helyről szerzett értesüléseként jelenti, hogy Kabós Ferencet, a képviselőház alelnökét most terjesztette fel a minisztertanács a valóságos belső titkos tanácsosi kitiüntetésre a koronához. A kitiüntetés valószínűleg a jövő héten jelenik meg a hivatalos lapban.

— A presbiteri világszövetség Debrecenben. A brit vendégek, a presbiteri világszövetség tagjai ma sorra látogatták azokat a helyeket és intézményeket, amelyeket a debreceni egyház és a tiszántúli református egyházkerület, a református egyháznak hitbuzgó, lelkes hívei áldozatkészségükkel emberbaráti, kulturális és vallási célokra megteremtettek és sokszor nagy áldozatokkal is évszázadokon át fentartották és fentartanak ma is. A vendégeket mindenhol nagy figyelemmel és udvarias szívességgel kalauzolták el s azok a legnagyobb elismeréssel és meglepéssel nyilatkoztak a látottakról. Többen fényképfelvételeket és jegyzeteket készítettek az egyes iskolákról és templomokról. Reggel 8 óra előtt a vendégek megreggeliztek a Royalban, ahonnan a nagytemplomba vonultak és meghallgatták Könyves Tóth Kálmán magyar nyelvű imáját. A templomból a presbiterium üléstermében mentek át és itt Dicsőfi József lelkészelnök a vendégek üdvözlése után ismertette a debreceni egyház jelenlegi állását. A vendégek ezután körutra mentek a városban, megtekintették az iskolákat, templomokat, délben pedig ebéd volt a Royalban. Itt M. Cairns skót lelkész mondott imát, majd állva énekelték el a Goodsave the King him-

**Debreczen-Belvárosi Takarékpénztár** **Hitelt nyújt**  
minden elfogadható formában  
**Részvénytársaság**  
**Piacz-utca 41. sz. Betétet 5%-kal kamatoztat.**

nuszt. Dicsőfi József lelkész a testvéri összetartásra mondott felköszöntőt Mothews dr. a magyarság és Debrecen jövőjéért. Beszédet mondtak még Kovács István dr. Choisy Jenő, György Endre s Willians lelkész skót dalt adott elő. A legjobb kedélyhangulatban maradtak együtt a vendégek déli után három óráig. Négy óra után ültek vonatra s utaztak el Debrecenből, ahonnan bizonyára a legszebb és legkedvesebb emlékekkel távoztak.

— **Ma már minden kétségen kívül áll,** hogy a Nestlé-féle gyermekliszt egy mindenkor teljesen megbízható gyermektáplálékot nyújt, mert félszázad tapasztalata és eredménye nemcsak az orvosokat és a közönséget elégitette ki teljes mértékben, hanem — mivel Nestlé sok esetben már a harmadik generációnál van használatban — ki is mutatta, hogy ezen készítmény kiváló jó hatással van a gyermek első alkati fejlődésére, illetőleg azt erősen támogatja. A Nestlé készítmény mint diätikus-tápszert gyomor- és fertőzőbetegségeknek is (tuberkulózis, tipus), nagyon gyakran és kitűnő eredménnyel használtatik.

— **A debreceni világítási vállalat költségvetése.** Debreceni Jenő igazgató ma terjesztette be a világítási vállalat 1912. évi költségvetését, amelynek adatai azt bizonyítják, hogy a városnak e kitűnő vezetés alatt álló jövedelmező üzlete minden évben jobb és jobb lesz. A költségvetés adataiból közöljük a következő tételeket: A várható gáztermelés a jövő évben annyi lesz, mint az idén, vagyis 2,050,000 köbméter. Az utcák világítására 1080 lámpa szolgál, melyekből éjféli után 660 fog évről évről maradni. Orán át való fogyasztásra 1,450,000 m. gáz van előirányozva. Villamos lámpákból 70 iv- és 200 izzó szolgál utcai világításra. A helyiviasut 400,000 kilo vatott fogyaszt, 150,000 kiló vatt árammal többet, — mint az idén. Személyi kiadások a jövő évben 21,560 koronát fognak kitenni, míg az általános kiadások 54,200 koronát. A légszuszellációból bevételre 331 ezer 990 korona van előirányozva az 1912. évre, míg a villamos áramból 437,500 korona. Melléktermékekből (pírszén, kátrány eladásából stb.) pedig 142,230 korona. Összes nyereség jövőre 99,935 koronában van felvéve. Ez évben 64,035 korona volt. A nyereségtöbblet tehát 36 ezer koronát közelít meg.

— **Előkészületek Károly Ferenc József esküvőjére.** Bécsből jelentik: A schwarzaui kastélyban lázasan folynak a külsőben levő főhercegi esküvő előkészületei Károly Ferenc József főherceg és Zita pármái hercegnő esküvőjére már idáig is mesés értékű ajándék és kelengye halmozódott össze a kastélyban. Zita hercegnő a pármái hercegi család óriási vagyonából nagy hozományt kap, de ezenkívül édesanyja a majdan királynővé emelkedő leánya javára lemondott a fejedelmi értékű pármái családi ékszerekről is. Az ajándékok között legnagyobb értékű az a briliáns diadém, amelyet Ferenc József király rendelt meg a menyasszony részére. Az ifjú pár a hetzendorfi kastélyban fog lakni, amelynek renoválásán kétszázötven munkás dolgozik. A renoválás már idáig negyedmillió koronába került. A király a vőlegény-főherceg apanázsát az eddigi 240,000 koronáról félmillió koronára emelte föl.

— **Védekezés a kolera ellen.** A belügyminiszter rendeletet küldött Debrecenbe, a mely szerint Ujpest kolerafertőzött hely. A rendőrség szigorú utasítást adott ki a szállodák és szállások tulajdonosaihoz s felhívta őket, hogy amennyiben Ujpestről vendégük érkeznek, jelentsék a rendőrségnek, hogy az illetőket öt napi megfigyelés alá vehessék.

— **Garázdálkodó eb a Varga-kertben.** Ilyen címen tegnap cikket irtunk egy fekete kóbor eb garázdálkodásáról, amely 6 embert megmárt, amíg Rotaridesz mozdonyvezető agyon nem lötte. A boncolás megállapította a kutya a veszteséget, miért is a megmárt embereket ma délután felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe, ahol beoltják őket. Ebzárlatról mi intézkedést sem tett a rendőrség, ő tudja, miért?!

— **Gőzfürdőben. Este 6 óra.** A kádakban leeresztik a vizet, a gőz is oszlófélben van, előkészületeket tesznek a bezárásra.

Egy uriaszony marad utolsónak, az is távozni készül, mikor a gőzkamra egyik sarkára esik a tekintete, ahol egy tőpörödött anyóka áll félig meztelenül, dideregve.

— Most jött néni? — kérdi az asszonyka.

— Dehogy, lelkem, — mondja az anyó — itt vagyok én már egy óra óta. Gőzfürdőt rendelt a doktorom.

— Hát akkor mire vár?

— A vizre lelkem, a — vizre! mondja az öreg asszony, aki már 5 óra hosszat dinsztelődött a vízben.

— **Elégetett kolerások.** Cettinjből táviratozzák: A montenegrói Csutje községben egy parasztember megbetegedett kolerában. Mikor a falu lakosai megtudták ezt, körülvették a beteg ember házát és felgyújtották. A szerencsétlen ember minden erejét összeszedve ki akart menekülni a házból, de a tömeg, nem engedte. A beteg rémes jajveszékélés közben a lángokban lelte halálát. Fia, aki a mezőn dolgozott, a tüz láttára hazasietett. A parasztok attól féltek, hogy a fia is meg van fertőzve. Megragadták, agyonütötték és holttestét az égő házba dobták.

— **Hájas, elzsirosodott** egyének megszabadulnak a felesleges zsirtömegetől, ha naponkint reggelizés előtt és vacsora után 1—2 órával egy-egy borospohárral valódi **Ferencz József** keserűvizet meleg vízzel vegyítve megisznak. Ez a kúra nagyon kényelmes és nem jár annyi fáradtsággal és idővesztéssel, mint a soványító kurák általában.

Leidesdorf, a nagyhirű bécsi orvos-tanár, megalapította: „hogy a természetes **Ferencz József**-keserűviz hatásaiban abban válik ki, hogy kisebb adagokban is hat és hosszabb használat után sincsenek rossz következményei“.

Mindig használni kell olyankor, ha szükség van rá, de tanácsos néha olyankor is használni, amikor azt hisszük, hogy szükségtelen. A valódi **Ferencz József** keserűvizet jobb fűszerüzletekben és az összes gyógytárakban árúsítják.

— **Ijúsági választások.** Szombaton délután tartotta meg a debreceni állami főreáliskola „Petőfi önképzőkör“ alakuló közgyűlését. Kardos Albert dr., az önképzőkör vezető tanára nyitotta meg a gyűlést, fejtegetve az önképzőkörök fontos hivatását a középiskolákban, azután felhívta a kör tagjait a tisztí kar megalakítására. Elnök lett Fejes Gyula 8. o. t., főjegyző Klein Sándor 8. o. t., aljegyző Markovits Sándor 7. o. t., pénztáros Mihály Gyula 7. o. t. Választmányi tagok lettek: a 8. osztályból: Bakács Gyula és Fülöp Gyula, a 7. osztályból Horváth Béla és Simon Károly, a 6. osztályból Pásztor Ferenc és az 5. osztályból Lichtmann Pál. — Tegnap délután alakult meg a ijúsági tornakör a főreáliskolában Alt Henrik, a kör vezető tanára buzdította a tagokat kitartó munkásságra, rámutatva a testedzés kiváló fontosságára. Ezután megválasztották egyhangúlag elnökké: Szepesi József 8. o. tanuló, titkárrá Gyarmathy Miklós 7. o. tanuló és pénztárossá Fésüs Lajos 6. o. tanuló.

— **Menyasszonyok és vőlegények.** A debreceni m. kir. anyakönyvvezető előtt az elmúlt héten a következő párok jelentették be házasságkötési szándékukat: Bohácsi István—Bucholcz Erzsébet, Oláh János—Zsupos Mária, Kovács József dr.—Tüdös Ilona, Weinberger Vilmos—Vágó Irma, Kővári Gyula—Major Margit, Nagy László—Nagy

Eszter, Szász Lajos—Csapó Margit, Weiner Sámuel—Klein Margit, Schlager Gyula—Fuch Ilona, Hajdu József—Tóth Margit, Erdélyi Lajos—Boros Margit, Matolcsy János—Kiss Erzsébet.

— **Parti-árak az összes divatcikkekben állandóan nagy választékban Györfly testvéreknél, Piac-u. 30.**

— **263 legújabb kuplé szöveg** egy kötetben 2 koronás alkalmi áron kapható Aczél antiquariumában.

— **A világítási vállalat értesíti a villamos fogyasztó közönséget,** hogy f. évi október hó -tól kezdve a villamos áramot nappal és éjjel, hétköznap, vasár- és ünnepnapokon is szünet nélkül szolgáltatja. Hálózati javítások eszközölhetése végett azonban a hálózat egyes részeit a szükséghez képest ezután is áramtalanítani fogja a vállalat, lehetőleg ritkán, vasárnap délelőtt. Aki kívánja azt az áramtalanításról értesíti a vállalat.

— **Ünnepi imakönyvek, Machsorok** és újévi képeslapok az izr. ünnepekre nagy választékban kaphatók Aczél antiquariumában.

— **Elegáns angol átmeneti kabátok** 45—80 koronáig Frank Testvéreknél.

— **Hirdetmény.** Az Üzletszabályzat 81. §-a értelmében a felek által ki nem váltott kézbesíthetetlen árúk a f. hó 21-én délelőtt 9 órakor a teherárúkiadási raktárban megtartandó nyilvános árverezésen azonnali készpénzfizetés mellett elfognak adadni. A közönség tájékoztatása végett a következő árúk kerülnek árverezésre és pedig: malomkő, keréktalp, ágyrész, firnisz, képeret, keretléc, bor, edény, rövidáru, agyagáru, tyukketrec, 1 kocsis deszka és vasáru stb. A raktárfőnök.

Megnyílt!

Megnyílt!

**Szabó Miklós**

kész férfi-, nő- és gyermekruha nagy-  
áruháza

**DEBRECZEN, Piac-utca 61. szám.**  
(Fischer-palotában, Szt.-Anna-utczával szemben.)

Külön termék mérték utáni rendelésekre.

— **A Magyar Király kávéházban** Berceányi Ferike budapesti hegedűművész nőzenekar vezetése alatt álló symphonikus nőzenekar még csak néhány napig hangversenyeznek. — Karmester Berson Leó.

— **Bancsi Mária és Nagy József** angol és francia női divatterme Debrecen, Kossuth-utca 50. sz.

Legnagyobb választék

**harisnyákban**

kötött és szövött árúban

**Márton Gyula és Fia**

újjonnan berendezett úri és női divat üzletében  
Főtér- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Flók üzlet nincs.

— **A Polgári Takarékszövetkezet** Debrecenben, Piac-utca 73. sz. f. évi augusztus hó 20-án megalakította a XVI-ik új évtársulatát, amelyre már a mai naptól kezdve betáblázás, kezesség és értékpapírfedezet mellett ház és földvételekhez, építkezésekhez előnyös feltételek mellett igen olcsó hosszú lejáratú kisebb heti befizetésekkel könnyen törleszthető minden levonástól mentes kölcsönök folyósít. Régi terhes tartozásokat előnyös feltételek mellett gyorsan convertál.

— **Házilag készült színes és fehér ingek** 3 K 50-től 7 K-ig Lengyel Samunál. Telefon 855.

**SALVATOR**

kiváló bőr- és  
lithiumos  
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, amésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben  
és gyógyszerárúházaiban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat  
Budapest, V. Rudolf-rakpart 3.

— **Modern fallképekben** állandó újdonságok Thaisz Arthur papíráruházában.

— **Zwiback Lajos és Tetstvére** cs. és kir. udvari szállítók Blous újdonságai Debrecenben csakis Halmágyinál szerezhetők be

— **Tisztító kalapos** műhelyemben mindenemü kemény, vagy puha és cylinder kalapok tisztítását, vasalását, ugyszintén női kalapok átalakítását divatos formára előnyös ár mellett eszközölhetem: Beliczai Lajos kalapos, Piac-utca 38. sz. Főposta mellett.

— **Bérmálási imakönyvek**, római katolikusok számára a legközelebb megtartandó bérmálás alkalmából óriási választékban kaphatók **Hegedűs és Sándor** könyv és papírkereskedésében Debrecenben Kossuth-u.

## Női- és leány kalap üzletemet

Piacz-u. 56. sz. alá helyeztem át.

A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. — Nagy választék.

Jungreisz Mari utóda

## Figyelmeztetés.

Mivel legutóbb silány utánzatai lettek a jósa által híressé és közkedvelté vált

### Riz Abadi (Riz Rose)

czigaretta hüvelynek és papirosnak forgalomba hozva, kérjük i. t. vevőinket, hogy ne hagyják magukat **terrollzálni egészségük** rovására és kérjenek **határozottan** csakis valódi (Abadi) hüvelyt és papirost.

A különböző utánzatot, a hasonlóan hangzó nevekkel csakis a i. t. vevők megtevesztésére szolgálják és azok ellen az összes törvényes lépéseket megfogjuk tenni **Sóciété des Papiers (Abadi)** egyedüli nagybani gyári raktár, Debrecen részére,

## Bineth Vilmos és Ármin

Simonffy-u. 2. (Városi bérház.)

## Órák, ékszerek, ezüstneműek

eddig nem létezett olcsó árakon

### Sándor Ármin

legszolidabb alapon álló üzletben

DEBRECZEN, Piacz-u. 41. (Dréher sórcsarnok mellett.)

Órajavitások, ékszer alakítások, kiváló gondnal, legolcsóbban!

— **Ne hanyagolja el sérvét!** A legtökéletesebb sérvkötők, haskötők, betegápolási cikkek **Schön Sándor** keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kaphatók. Debrecen, Piac-u. 12. November 1-étől Piac-utca 26. sz. ház előtti barakban a főzősde mellett.

— **Fűzőújdonságok**, saját készítésű bőr-keztyűk, ridikülök, harisnyák, férfi és női divatcikkek legelőnyösebben beszerezhetők Nagy Andrásnál, Kistemplom mellett.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítem az érdeklődő hölgyközönséget, hogy varró és szabászati iskolámat október 1-én megnyitóm. Tanítványokat a mai naptól kezdve elfogadok. **Schvarcz Netti József** kir. herceg-utca 8. szám.

## Órák és ékszerek

nagy választékban **rendkívül olcsón** kaphatók

### BAUER KÁROLY

Órás és ékszerész

Piacz-u. 75. szám.

Tessék kirakatomat meglátogatni, ahol minden tárgyon szabott ár van feltüntetve.

## A kicserélt királyleány.

Natália gyermeke.

Érdekes vén kisasszony él Zimonyban a Szent Miklós-utca 4. szám alatt egy szegényes, rendetlen kis szobában. Az erősen öszülő, fakó arcú hölgy azt állítja magáról, hogy ő **Obrenovics Milán és Kecskó Natália** törvényes leánya, de születése után Diakovára adták az apácákhoz, hogy helyébe fiugyermekeket, a tragikus **Sándort** csempésszék a koronás bölcsőbe, mert Szerbiának trónörökös kellett. Az érdekes hölgyet, aki Jelena **Pastalie** néven él Zimonyban, felkereste egy újságíró, akinek Obrenovics Milán állítólagos leánya a következőket mondotta:

— Köszönöm, hogy ilyen messzi utra el-  
fáradt, — így kezdte valóban szenzációs nyilatkozatát, — hálás vagyok érte, hiszen olyan titkot bízik önre, amit évtizedek óta őrzök lélegzet visszafojtva. Hát tudja meg mindenki, nem bírom tovább magamba temetni: **Én Natália királynő leánya vagyok! Obrenovics Milán király és Natália királynő törvényes gyermeke!** 1876. augusztus 14-én születtem a belgrádi konakban, de mert akkor trónörökös, fiugyermekeket várt az ország és a királyi ház hatalma már ingadozott, Natália királynő tudta nélkül kicseréltek és a helyembe csempézték Sasát, a későbbi Sándor királyt

— Hat éves koromig semmire sem emlékszem. Később tudtam meg, hogy két hetes voltam, amikor a diakovári püspökség főgépészéhez kerültem, aki azelőtt a szerb udvar szolgálatában állott. Ugy éltem ott, mintha a családhoz tartoznék, a főgépész derék ember volt és különben pontosan huzta a tartásdíjat értem. Hét éves lehettem, amikor a diakovári apácákhoz irattak be iskolába. Nemsokkal később meghalt a főgépész, a felesége elköltözött és engem átadtak egy városi hivatalnoknak, **Jovan P. Baicnak** gondozásába. Minden elsején pontosan pénzt hozott számomra a belgrádi posta. Tizenkét éves lehettem, 1888. októberében Natália királynő átutazott Zimonyban. Baic kivitt a pályaudvarra és amikor a vonat megállott és a királynő kinézett a kupé ablakából, magasra emelt, hogy jól láthassam. A vonat elrobogott, a jó öreg Baic zokogva mondta:

— Nagyon szerencsétlen kis leány vagy!

Igy éltem tizenhét éves koromig. Tíz éve, egy téli estén Jovan Baic hirtelen rosszul lett. Behivatott a szobájába és szörül-szóra ezt mondta:

— Érzem a haláloamat! Jól vigyázz leánykám, bármilyen történjék is veled, Natália királynőhöz fordulj segítségért! Én ma hosszú levelet írtam a királynőnek, éreze, hogy lassan fogy az erőm, ajánlva adtam fel Biarritzba. Nem titkolhatom tovább: a neved nem Adele Jelena Pastalic, téged Obrenovics Jelenának hívnak, Natália királynő törvényes gyermeke vagy!

Még az éjszaka kiszenvedett. Én a feleségénél maradtam, aki mosodát nyitott. Később elbucsztam nevelő anyámtól és Belgrádba utaztam. Még mindig rendesen érkezett a támogatás, bár nem tudtuk kitől jön. Az udvari mosóintézetben jelentkeztem, hogy vasalónőnek alkalmazzanak. Három hónapig voltam ott. Az asszonyok estéknél mesélgettek és gyakran folyt a szó Natália kicserélt leányáról. Ott voltam a királygyilkosság borzalmas éjszakáján. Láttam mindent. Másnap Zimonyba utaztam. És ettől a pillanattól az eddig pontosan küldött segély beszünt. Meg kell említenem, kevéssel ezután szerb urak kerestek fel nevelőszüleim házában azzal, hogy menjek át velük Belgrádba. De Baicné lebeszélte, magam is rettegtem, előttem volt az a véres éjszaka, amelynek szemtanúja voltam...

— Most már nem bírtam tovább! El kellett mondanom. Évek óta a legnagyobb nyomorban élek, finom fehérnemű mosásával tettem boldogtalan életem. Hat éve Zimonyban lakom. Nincs előttem más, minthogy néhány száz koronát összegyűjtsék és Párisba utaz-

zam Natália királynőhöz. Talán azóta ő is tudja, mi történt a konakban. Belgrádban tudják. Egészen biztosan tudják. De mit tehetek én! Igy letörve, elszegényedve. Egy vén kisasszony. **Okmányom nincs. Születési bizonyítványom nincs.** Ez a gyűrűm mindenem, az öreg Baic huzta az ujjamra, amikor halálos ágyán fekiúdt. Nézze, az Obrenovicsok kezdő betűi...

Egy kigyóalaku kerek aranylemez néhány fakó ékkövel, ez Obrenovics Jelena minden dokumentuma.



## TÖRVÉNYKEZÉS.

— AZ ELTÖRT KERESZT.

Izgalmas jelenet a templomban.

Rendkívül érdekes bűnügyben tartott tegnap tárgyalást a temesvári törvényszék főlebbviteli tanácsa.

Weiszberger Ferenc keresztesi gazda már évek előtt elvált feleségétől. Közben megismerkedett jelenlegi nejével, akit a törvényes formák szerint el is vett. Egyházi házasságot azonban nem köthettek, mert a szabályok előírják, hogy a pap elvált házastársakat a másik fél életében egyházfőhatósági engedély nélkül nem házasíthat össze mással. Ez az eset állott fenn Weiszbergeréknél, akik így csak polgári házasságot kötöttek.

Évek óta a legnagyobb boldogságban s a legjobb egyetértésben éltek, sőt nemrégiben gyermekük is született. Ekkor történt az első összeütközés a pap és a házaspár között. Brenner ugyanis nem akarta megkezesztelni a kis gyermekeket, mert szülei nem kötöttek, illetve nem köthettek egyházi házasságot. Ezt azonban felső egyházi hatósága utasítására egy szomszédos falu plébánosa megtette. Nemrégiben, néhány héttel ezelőtt, egy ünnep alkalmával a hívők mise után sorban megisókolták a feszületet, melyet Brenner az oltár előtt állva, a kezében tartott. Weiszberger Ferencné, akit az egész faluban mint rendkívül vallásos asszonyt ismernek, szintén a hívők között volt és mikor a keresztet meg akarta csókolni, a pap elfordult tőle. Az asszony az első pillanatban úgy állott a hívők közt, mintha a villám sulytott volna le előtte. A többiek is mind megdöbbenek és nem tudták mire vélni Brenner István lelkész magatartását.

Weiszbergerné a következő pillanatban könyben uszó szemekkel kapott a feszület felé, és meg akarta csókolni. A pap erre újra elrántotta a keresztet, amelyet azonban az asszony nem engedett el. A plébános állítólag dulakodott az asszonnyal, amit igazolni látszik az is, hogy a feszület eltört.

# Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó” szappana.

A többi hívőket nagyon kinosan érintette az ügy és napokon át felháborodva tárgyalták az esetet.

Brenner István ezek után feljelentette az asszonyt a btkv. 191. paragrafusába ütköző vallásháborítás miatt. Az ügy első ízben a temesvári királyi járásbíróhoz került, mely az asszonyt felmentette. A plébános azonban nem nyugodott bele az ítéletbe, hanem felebbezett a temesvári királyi törvényszékhez, amely az első bíróság felmentő ítéletét helybenhagyta.

A bécsi, londoni és párizsi kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki

### a Fáy arczorómet Fáy szappant és Fáy poudert

mint legjobb arczszépítő szert, melynek használatától minden szeplő és májfolt 3 nap alatt eltűnik! Ára 1-1 korona. Kapható a készítő

**Grósz Nagy Ferencz**

gyógyszertárba  
Kossuth-utca 8. (A színházmellett.)

## Regény-csarnok.

### FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Irtá: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvei József.**

Hogy Ulusia meghalt, hogy a lázadó vezére elragadta magával a tűzben álló kastélyból és hogy porig égett minden, ami Rabkában fény és ragyogás volt. Minden kutatás hiábavaló volt, Feodor gróf lánya nem került elő. Tehát biztosan halottnak vélte mindenki. Rudolf gróf már folyamodott is a bírósághoz, hogy őt bizzák meg a vagyon kezelésével.

Ezek ellenére Ulusia Jura kíséretében nyíltan ment az országra, ahol a kocsi várta és az öreg asszony térdelve várta, hogy kiadja az áldását. Ulusia ezt az éjszaka sohse fogja elfelejteni. A holdsütésben ragyogtak a hegyek és ott állt az a hatalmas szál ember bucsut intve, könyező szemmel, — a Fülöp gróf fia.

— El fogsz jönni, ha küldök érted? — mondta, mikor a kocsi szállt és Jura megcsókota a kezét.

— Igen, — felelte Jura.  
— Ha küldök érted.  
— Ha küldesz értem.  
— A bécsi házamba, Bécsbe, ahol megmutatom neked a városokat.

— Ha eszedbe jut egyszer Rabka, hadd jöjjön a küldöncöd a szigetre, a házamba, ahol várom őt.

— Nem sokszor megy le addig a nap, — mondta halkan, aztán bucsuzásul, — Isten óvjon Jura és adjon neked erőt.

Intett a kocsisnak, — mert a kocsi az öreg Márton kapus küldte — mire a kocsis csendes üggetésre fogta a lovakat és mentek lefelé a völgynek. Jura sokáig nézett utána és a kocsi már régen eltűnt, mikor ő még mindig ott állt és álmodozott. Aztán lassan elindult lefelé, vissza a sötétségbe.

Most is azután a rabkai sötétség elvesztette rá nézve a vonzóerejét. Félt a labirintusoktól, mint aki tudja, hogy ott véget érnek az álmok és a halál vicsorgatja rá a fogait.

#### XVI. FEJEZET.

##### Az áruulás.

Amint ment lefelé a sötét utakon, a barlangokkal szegélyezett sötét lejárón, a távolból lámpafény világított felé. Jura, aki sohse félt, most is minden izgalom nélkül haladt a fény felé, bár szokatlannak tetszett előtte, hogy ezen a helyen, ahol sohse jár már ember, ahova sohse merészkedik senki,

emberre akadjon. A csodálkozása még fokozódott, mikor egy csendes női hang szólította meg:

— Jura!

— Matild, te vagy az? Mit keresel itt?

Csendes zokogás volt a válasz. A lány ott feküdt a földön összezugorodva a lábánál és felemelte a lámpát, hogy Jura láthassa az arcát.

— Mi az, Matild? Ki bántott? Talán Anna anyó?

— Nem, nem, — kiáltott szenvedélyesen, — nem bántott senki. Te érted jöttem, Jura. A katonák keresnek — ide jönnek — oh istenem, Jura.

Nem tudja, mire vélje a dolgot. A lány féltelme, a kétségbeesése a biztonságért való rettegése, mind ez óráig ismeretlenek voltak előtte és új szenvedélyeket látott benne. A lány szerelme, mint fény sugar árult elébe és megremegtette, maga se tudja, miért.

— Mit gondolsz, Matild?

— A katonák . . .

— De hiszen nincs olyan katona Rabkában, aki ismerje itt a járást. Hogy képzeled azt?

A lány felugrott, a kariaival átfonta a férfi nyakát és szenvedélyesen, szinte a földre susogta a szavait. Mintha évek vágyódása, szerelme ömlene belőle ebben az átszellemült pillanatban. Ott feküdni a kariaiban, a szemébe nézni — és mégis tudni, hogy vége . . . Ez a pokol és a menyország volt egy ölelésben.

— Anna anyó elküldött a tóhoz a házba borért és kenyérért — tudod, ott hagyták minden nap. A csónakomba ültem és mire átvezetem, a rendőrhadnagy ott volt, így partra se szálltam, hanem valami kifogással visszavezetem. Láttam, hogy az ezüst patakánál katonák vannak és oda fekiüdtem a szikla mögé hallgatózni. Tudják, hogy hol vagyunk, Jura, valaki elárult bennünket. Ide jönnek még ma éjjel. Ezt hallottam, ez az a hír, amit hozok és az Isten irgalmára kérek, hallgass meg, térj vissza, — én követlek, — a szolgálód leszek, ha akarod, de térj vissza, menj el erről a helyről, Jura, mert a katonák jönnek. — jaj.

A karjait a nyaka köré fonta, az ajkaival szinte érintette az övét, mintha minden szegyenérzete kiveszett volna és ezzel a hozzásimulással vélte volna meggyerni a maga számára. Jura azonban kiolvasta a szeméből az igazat. Lerázta magáról és vádló hangon mondta:

— Hazudsz, Matild, te voltál az áruló.

— Jura, Jura, meg akarsz ölmi? Esküszöm a szent feszületre . . .

(Folyt. köv.)

## NYILTÉR.

Fog-Krém

**KALODONT**

Szájviz

## SACHER-PENZIO

Budapest.

Ujannon épült palotában. Ujlag megnagyobbítva! Belváros, Irányi-utca 21. sz. (a Kossuth Lajos-utca és Váci-utca közvetlen közelében.) A szobák minden modern kényelemmel és vízvezetékkel vannak ellátva. Központi tápcs. Villanyvilágítás. Lift. Telefon 1-7-43. Legjobb közlekedés. Kiváratra prospektus.



## KÖZGAZDASÁG.

### Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1911. szept. 16.

Készáru változatlan.

1911. októberi buza	11.68	—
1912. ápr. buza	11.98	—
1911. októberi rozs	10.06	—
1911. ápril rozs	10.68	—
1911. okt. zab	9.34	—
1911. ápril zab	9.53	—
1912. máj. tengeri	8.28	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	8.52	—

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **angol és francia**

### női divat termemet

Piacz-u. 56. sz. alatt megnyitó tam.

Kérem a n. é. hölgyközönség szives pártfogását.

**Katz Róza, Piacz-u. 56.**

Tanuló leányok felvételnek.

## Meglepően egyszerű

manapság, a

**MAGGI** kockából

a 5,

### kész húsleves

előállítására:

leveseknek betéttel való készítésére,  
hamis levesek ízének megjobbítására,  
főzelékeknek feleresztésére  
mártásoknak  
sülteknek

A kocka — csupán 1/4 liter forró vízzel leöntve — azonnal 1 tányér kiváló, használatkész húsleveset ad.



Egyedül valódi a MAGGI névvel és a keresztesillag védjeggyel.

## Leányka Iskola kötények,

patent harisnyák legnagyobb választékban, legolcsóbb árban

## a Csipke Áruházban.

Pontos, szolid kiszolgálás. — Naponta érkeznek újdonságok. — Kérem a czipke ügyelni! Budapesti Csipke Áruház fiókja, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vételnek.

## Király Áruház

(a vasut közelében.)

Üveg, porcellán, díszmű, lakodalmi és névnap ajándékok legolcsóbb bevásárlási forrása  
**Hunyadi-utca 18 sz. alatt.**

## Csomagolt Vasaló szén

darabos és apró faszén, tűzifa aprítva és őlszámra. Valódi porosz kőszén és kovács kőszén legolcsóbb árban hazhoz szállítva kapható

**Jakobovits Testvéreknél**

Hatvan-u. 9. — Telefon 280.

Waggon vételnél kedvezményes ár.

Telefon. Telefon.

# Friss Sándor

Író és csemegeáru kereskedése most nyílt meg

Piacz-utca 83. szám alatt (az Ált. Forgalmi bankkal szemben.)

Raktáron tart mindenféle legfinomabb és legfrissebb árukat. — Pontos kiszolgálás, szolid árak.

Tessék a címre ügyelni!

## AMIRE MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGE VAN

<b>HAJÁPOLÁS</b>	<b>BŐRÁPOLÁS</b>
Teeravon szagtalan kátrány hajmosó zacskó 40 fill.	Hanagawa Savanyanyag Mandula korpa zacskó 80 fill.
<b>A FÜRDŐBEN ÉS MOSDÓVÍZBEN</b>	<b>A SZŐKE HAJNAK</b>
Eau de Cologne száraz zacskó 30 fill.	Hanagawa Szikfi növény zacskó 50 f.

Raktár Debreczenben: Stern József és testvére r. t. kőfarú raktára.

Egyedüli eladás Ausztria-Magyarországra: A. Grossmann, Wien, VI/I. Eszterházy-gasse No. 11a.

# Nagy Sándor

Péterfia-utca 46. sz. (Wolff-palota.)

Ajánlja naponta frissen készült cukrászati süteményeit.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan a legutányosabb ár mellett fogad el.

Jeges kávé és fagyalt folyton kapható.

### Ittad a lába?

Hesszáljon Harsányi-féle „Formacint,” mely bármely testrész izmátságát megszünteti.

**Hatása gyors és biztos!**

Kis üveg 1 kor. Nagy üveg 2 kor.

**Ducika** krém, páratlan hatású arczsépítő szer, ára 1 kor. Ducika szappan, ára 70 fill. Ducika puder, három színben ára 1 kor.

**Rárpáti** szesz rövid idő alatt megszünteti a csúszos, reumás fájdalmakat, egy üveg ára 1 kor.

**Menthol** jeges sósborszesz, az eddigi sósborszeszek között leghatásosabb, 30, 50 fill. és 1 kor. üvegekben.

**Indiai** fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fill.

**Tyukszem** irtó, 2-3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet, ára 70 fill. A fentiek csakis a

**Balázs Ödön** utód:  
**HARSÁNYI LAJOS**  
„Reménységhez” címzett g. ógyszertárában Debreczen, Csapó-utca 18. szám alatt kaphatók.

### Házlebontás miatt!

Mindennemű rajzolt, kezdett és kész kézi munkák, Férfi, Női és gyermek harisnyák, öv zsinórok gyári áron árusítatnak

**FÜSTÖS DEZSŐ** kézimunka üzletében  
**Piac-utca 12.**  
Harisnya fejtés. — Fehér és színes himzés vállalat

### Vendéglői és kávéházi felszerelések.

A tavaszi és nyári idényre a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárból, szabadalmazott

**jégszekrényeket,** önműködő fagyaltgépeket, legjobb minőségű szódavíz készülékeket. Tükrözött kerti golyókat, Sodrony borítékat és szabadalmazott legjobb befűző üvegeket, a legnagyobb választékban és legutányosabb árak mellett ajánl

**Kaszanyitzky Endre**  
üveg, porcellán, lámpa, háztartási s díszárak nagykereskedése  
Debreczen, Piacz-u. 57-ik szám.

### Vendéglői és kávéházi felszerelések.


Nagyságos asszonyom! Szíves tudomására hozom, hogy Péterfia u. 45. sz. alatt

### gyermek-ruha salont

nyitottam. A leány- és fiu-ruhák modern előállítását Budapesten és Bécsben hosszú működési gyakorlattal sajátítottam el, miért is a legfokozottabb igényeknek is képes vagyok megfelelni. — Szíves megbízását örömmel várom, vagyok teljes tisztelettel

S. Rosenberg Ida, Péterfia-u. 45.

„M-i-l-i?” — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigarettafüvegyek fadobozban!



Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi

### Bélapátfalvai Portland és Román cement

fehér darabos fall mész, száraz tűzifa, Bel- és külföldi kőszemek egész kocsi vételnél legolcsóbban kapható

**Pollák Zsigmondnál**  
Deák Ferencz-u. 9. Telefon 441.

### „Gyöngyvirág Crème”

az arozkrémek gyöngye!

Szeplő, májeltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré és tónóvá teszi az arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsíroz, míg az éjjelre való zsíroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

**Mihalovits Jenő**  
„Kigyó” című gyógyszerárában, DEBRECZEN.

Órák, ékszerek, ezüstneműek legolcsóbban és legszolidabban

**Schiffmann Mór**  
Órák és ékszer fizetésben szereshetők be  
DEBRECZEN, Hunyadi-utca 14. sz.  
Óra javítások, ékszer alakítások kiváló gondnal, legolcsóbban.

**Kartelen kívül. MEZŐ ÁRMIN**  
Építész, deszka és cserépkereskedése, Wesselényi-tér 6 szám alatt (Bertagőzmalom mellett.) Kolarit elszigetelő lemez kizárólagos egyed árusítása. —  
Kartelen kívül, tehát olcsó árak. mindenkinek saját érdekel — hogy szükségletét nálam szerezzé be. —

Iskolás fiúk és leányok részére

### intézeti fehérneműek

zsebkezdők, matrácok, paplanok, flanel takarók, esőernyők

**Donogán és Somossynál**  
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

# Boros hordók

taposókádak új és használt

# Péterfia 76.

legolcsóbban kaphatók.

### Házhelyek

a Kaszás-telep Fancsovics-utcán, a vámospércsi-ut közvetlen közelében igen előnyös feltételek mellett eladók. A föld vályogvetésre alkalmas. Homok a helyszínen ingyen áll a telekvevők rendelkezésére.

Vevők a **Jelzalog és Hitelbanknál** (Piacz-u. 30. földszint) jelentkezhetnek, hol a telkekre és esetleg az építkezésre megfelelő kölcsönt is kaphatnak.

### Ninos többé buzaüszög!

Numa Dupuy és Társa

# magpácza

használat mellett.

29 év óta nagy sikerrel használtatik a buzaüszög a kukorica korom és porüszög, az árpa, zab, burgonya megüszkösödése ellen. Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevésbé értékes utánszaktól óvakodjunk.

Debreczenben kapható: **Kontsek Géza, Mayer Jenő és Béla, Komlóssy Lajos, Sárközy Sándor és Deutsch Albert** és fia urak üzletében.

**Numa Dupuy és Társa**  
Bécs, VI/1. Windmühlgasse 11/b.

## Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

### Levelezés.

**Ki vesz nőül** 20 éves félárva leányt 400,000 kor. vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak, (ha vagyontalanok is) kiknél gyors házasság akadályba nem ütközik, irjanak e címre **L. Schlesinger, Berlin 18.**

### Betöltendő.

Füszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmerettséggel bír, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

**Házmester** fizetéssel felvétetik Iskola-utca 8. alatt.

**Egy jó házból** valú fiú Schiffmann Mór órás, ékszerész üzletében tanulónak felvétetik.

**Norddeutsche diplom. Kindergärtnerin** sucht Stellung, per ersten Oktober, bei grösseren Kindern. Offerten erb. unter „M. B. 45.“ a. d. Expedition d. Zeitung.

**A helybeil** ref. kollégium tápintézetében szakácsné, több nő és férficseléd találhat alkalmazást. Alkalmazási feltételek meg tudhatók a tápintézeti gazdánál a kollégium hátsó udvarán levő új tápintézeti épületben.

**Fiatalkereskedő segéd** Tolnai Dániel csióüzletében felvétetik.

**Nyomdásztanoncz,** ki 14 életévét betöltötte és két középiskolát végzett, felvétetik Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piacz-u. 49.

**Jó fizetéssel 13—15 éves fiú** küldöncznek felvétetik. Cím a kiadóban.

### Adás-vétel.

**Pergetett akác- vagy virágméz** 1 kilogramm 1 kor. 50 fillér. Deutsch Lajos fűszerüzletében, Piac-utca 38.

**Gőzerővel pörkölt,** naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

**Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre.** Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

**Valódi szegedi édes, nemes és rózsapaprika** különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

**Figyelem hölgyeim!** Megnyitott az új Parti aruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ezen két héten egy pár ezer **selyem, bársony, szövet és batist** blouzek kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze.

**Rajzeszközök,** rajzablak, vonalzó, fesztékek, tékek, fűzetek, toktartók, könyvhordók, rajz- és írószerek mese olcsón **Harmathynál, Fűvészkert 14.** Az összes fiú és leányiskolákban használandó tankönyvek fél áron!

**A Boeskey kertben** 7 hold szőlő egészben vagy kisebb részletekben is eladó. Értekezni lehet Hadházy Dezső hegyközségi felügyelőnél, a helyszínen.

**Bérma** imakönyvek, gyönyörű kötésben le szállított áron kaphatók Harmathynál, Fűvészkert-u. 14.

**Clua hüvely!** Anti nicotin fadóbozós; Kolibri, Délibáb, Arany stb. mindenféle hüvelyek legolcsóbban kaphatók **Harmathynál Fűvészkert-u. 14.**

**Kezvéd-utcai ház** nagy kerttel azonnal eladó. Értekezhetni Libakert 12.

**Ház.** Bethlen-utczán áthelyezés miatt azonnal eladó. Deutsch, Péterfia 42.

Eladó ház a Homokkerítésen elől a Budasó-u. 12-ik szám a. Van rajta 3 szoba, 2 konyha, pince, jóvízi kut és Szőlős-kert.

**Hadházon** a Boeskei-kertben eladó egy hold szőlő terméssel, vagy annélkül, értekezni lehet L. Balog Juhánánál, Hajduhadházon 133. szám.



**Csemege szőlőt** szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szőlőkiv. tele. Telefon 294.

**A 25 koronás** férfi és női schevró czipőket már nem 7 forintért árulom, hanem csak 9 koronáért. Kertész, Sas-utca.

**Szőlőprések,** saját gyártmányu, olcsón kaphatók Fai Bertalan Mester-utcai Vasöntődjében.

**Jókarban levő lámpa** olcsón eladó. Piacz 42. sz. alatt, hátul az emeleten.

**Olajos hordók** kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

**Műhelybe való napfénygő lámpa** eladó. Piac-utca 42. első emelet hátul.

**Boreczet** házilag készült kapható Cím. a kiadóba.

**Makkulatur papiros** kapható Piacz-utca 49. szám alatt az emeleten.

### Lakás.

**Miklós-utca** 23. szám alatt egy csinosan butorozott külön bejáratu szoba minden órára kiadó.

**Kiadó** Degenfeld-téri kispipa átjáró udvarral esetleg boltoknak áruraktárnak stb. Sümeghynél Csapó-u. 11.

**Bérbeadó** Dr. Balkányi Miklós mártonfalvi 1000 holdas birtoka. Értekezhetni tulajdonosnál Debreczenben, (Kossuth-u. 32.) vagy Mártonfalván a birtokon.

**Wesselényi-tér 7. számú** 570 négyszögöles nagy telkű ház, közvetlen vasuti vágánnyal, egy hatszobás és két egyszobás modern lakással, alkalmas gyár vagy nagy raktár céljaira, hosszú időre bérbeadó. Értekezhetni tulajdonosnál Debreczen, Kossuth-u. 32.

**Nagykárolyban** főtéren (Deák Ferenc-tér 10. sz. a.) egy üzlethelyiség azonnal kiadó, értekezhetni Kaufmann Jakab és fia cégénél Nagykarolyban.

**Üzlethelyiségek** 200 irttól, legforgalmasabb piacon, közismert Knoll-házban, azonnal kiadók Csapó-utca 19.

### Különös.

**Legszebben** tisztít, mos és vasal a Kristály mosóda, Kandia-u. 5.

**Hová menjünk?** A Farkas-féle új orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

**Welsz Ferencz** épület és mű-butor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

**Mindenemű** könyvkötéseket szépen s izlésesen készítenek a «Seres Testvérek» Piacz-utca 2. szám alatt. Ugyanott tanuló felvétetik.

### Fischer Menyhért

saját készítményű

### czipő áruházát

a m. t. vevői kényelmére megnagyobbitotta **Piacz-utca 9. sz. alatt, Frank Rezső** mellett.

Hogyan védekezzünk, hogy a

## drága fa

a tél folyamán tönkre ne tegyen bennünket. Ugy, hogy

## olcsó szén és koks

tüzelésre rendezkedjünk be és szerezzük be idejekorán **szükségletünket**

## Klár Andor

részv. társaságnál

**Debreczen, Piacz-u. 77.**

Telefon 445. Telefon 445.

Szén, Koks, Brikett olcsó és legjobb minőségekben állandóan raktáron.

**Evi kötésre előnyös ajánlat.**

I. rendű **csorhasáb tüzfát** szállít Fischer és Wollner cég

## Apátkeresztur

állomáson

**száz mázsánként 126 koronáért** 20 korona előzetes beküldése ellen utánvétellel.

A vasuti fuvar Debreczenig 35—36 koronába kerül.

Megrendelések a cég bihardiószegi irodájába küldendők.

## Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni hogy Mester-u. végén Ujvárosi-ut 5. sz. alatt a mai kornak megfelelő

## vas-, fémöntőde- és géplakatosság

ujra üzembe vette kezdetét és mivel két szakember vezetése alatt elvállalunk mindenféle **gazdasági gépek, szivattyúk és szőlőszeti eszközök** elkészítését és javítását, azonkívül a legkomplikáltabb mechanikai és szerszámgépek műszakilag pontos javításait. Szabadalmi kísérletezési munkálatokat is elvállalunk

A n. é. közönség becses pártfogását kérve

**Bozsik és Nagyváthy.**

Tanulók felvétetnek.

**Sapkák, kalapok,**

nők, férfiak, leányok és fiuk részére legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetők

**Schwarcz M. L.-nél**

Piacz 52. Miklós-u.-val szemben.

**Bélyegzőt, pecsétnyomót,**

zomán cím táblát és mindennemű vésést olcsón készít

**Első Debreczeni Vésnöki Műterem**

Batthyány-u. 22. sz.

**Reichmann Divatáruháza.**

Az iskolai saisonra naponta érkeznek **gyermek ruha különlegességek** minden nagyságban eredeti angol facon, bársony, szövet és jó mosó barchet

**Pelúche, posztó és szövet leány köpenyek!**

Valódi angol és francia costum újdonságok, kész angol aljak, utolsó divat facon. Mindenféle bőr, diszmű, rövid, bélés árak. Szabó kellékek nagy választékban. **Zsinór, óv, minden színben 2 kor.** Saját készítésű cloth paplanok kor. 7.50-től. E edeti francia reform fűzők. Női autuka és fekete ernyők. **Intézet** leány és fiu fehérneműek minden nagyságban. — **Gyermek ruhák méret szerint 48 óra alatt készíttetnek.**

Royal szállodával szemben. Piacz-u. 85.

Egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

**Uri öltönyöket**

bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint

**HUBAY GYÖRGY**

uri szabó

DEBRECZEN, Batthyány utca 15. sz.

**Naponta érkeznek**

újdonságok

**az Ernyő Gyári raktárban**

DEBRECZEN, Sas-utca 3.

Javitások és áthuzások 24 órán belül jutányosan eszközöltetnek.

**Csemege szőlő**

és különféle friss gyümölcsök előnyös árban kaphatók

**Fried D. Lajos**

fűszer és csemege kereskedésében  
Piacz-utca 72. Telefon 740.

**4-5 szobás****kényelmes lakást**

keresek.

Czim **Budahazy**, Arany János-u. 39. emelet.

A legújabb és legmodernebb ékszerkészülék

**Vági István**

ékszerész műtermében, Miklós-u. 3.

Javitások, átalakítások a legszebb, legjobban és legolcsóbban eszközöltetnek.

**Pontos kiszolgálás.**

Püspökladány határában, a debreczeni vasutnál, megálló hely mellett körülbelül 16. kat. hold öserejű

**prima föld épületekkel**

eladó.

Felvilágosítást nyújt **Dr. Kéry Lajos** ügyvéd irodája.

Uj üzlet:

**Megnyilt Stark Sándor**

csipke, szalag, rövidáru, fehérnemű, szabókellékek üzlete

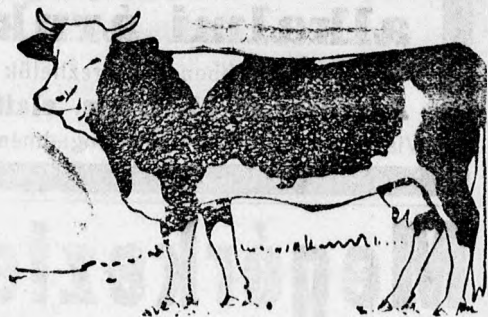
**Piacz-utca 7. szám, a Vecsey-házban.**

Nagy alkalmi vétel Gyermek ruhákban és az összes rövidáru kellékekben.

**Csak Piacz-utca 7. sz. alatt, a kereskedelmi akadémiával szemben.**

**Üszöket adunk**

tenyésztés céljából kigazdálnak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka fajúszők és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után is fizetheti.

**Neuschlosz Testvérek**

Eötvös-utca 2. sz. Szatmár. (A régi Koronával szemben.)

Irodai telefon szám 16. — Gazdasági telefon szám 155.

**ARROBA WINE COMPANY**

Wien.

Egyenes behozatal!

Első bevásárlási forrás!

Ajánl a tisztaság és valódiságért jótállás mellett igen finom, ó, rég raktározott spanyol és portugallal

**beteg és pocsenyeborokat**

Malaga, Madeira, Sherry, Port, Marsala, Sacrimae-Christi, Vermouth és Cognac — Eladás 1/1 és 1/2 üvegekben eredeti árakon. — Poharankénti kimérés Debreczenben: **Hj. Welchinger Károly** Hungária kávéházában.

**Árverési hirdetmény.**

A debreczeni református kollégium a tulajdonában levő tiszadadai kisebbik tanyabirtokának haszonbérbeadására ezennel nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverést hirdet.

A birtok a nagyobbik tanyabirtoktól észak felől esik s 1200 négyszögölével számítva 1000 hold területtel bir.

Az árverés **f. évi október hó 12. napján délután 3 órakor** a kollégium kis tanácstermében fog megtartatni.

Kikiáltási ár 26000 korona, mely összegnek 10%-a az árverés napján déli 12 óráig készpénz vagy óvadékképes értékpapirokban a kollégium pénztárában bánatpénz gyanánt elhelyezendő. A zárt írásbeli ajánlatok a bánatpénz elhelyezéséről szóló nyugta csatolása mellett lepecsételt zárt borítékban ugyancsak az árverés napján déli 12 óráig a kollégium számvevői hivatalába nyújtandók be. Utóajánlat ki van zárva s ilyenek figyelembe vétetni egyáltalán nem fognak.

A tanyabirtok kényelme tiszti lakással és jókarban levő gazdasági épületekkel van ellátva. A birtok leltára, valamint helyszini rajza, nemkülönben az árverési, illetve haszonbérbeadási feltételek a hivatalos órák alatt a kollégium számvevői hivatalában megtekinthetők.

A beérkezett zárt ajánlatok, illetve az árverés eredménye felett a kollégium gazdasági tanácsa szabadon határoz.

Debreczen, 1911. szeptember hó 10.

**Kollégiumi Gazdasági Tanács.**

A főváros központján. Vilamos megálló. 10 percz a központi és nyugati pályaudvarhoz. 80 legmodernebben berendezett szoba.

## Augusztus hó elsején megnyit az EDISON-SZÁLLODA

Budapest, VII., Hársfa-utca 59. sz. (Hirály-utca sarkon.)  
Tulajdonos: **Pollák József.**

Hideg és meleg vízvezeték. Központi fűtés, villanyvilágítás. — Figyelmes kiszolgálás. Értekezés minden modern nyelven. — Szobaárak 3 koronától!

# Csillár

perzsa szőnyeg,  
rézbutor, bronzárak,

valamint előkelő uriszoba berendezések, eredeti olajfestmények, ugy-szintén többféle dísz tárgyak, mint

**alkalmi áruk**

a legelőnyösebben beszerezhetők  
**Andrássy-ut 35. I. em. alatt.**  
Vizsontelárusítóknak nagy engedmény.

## Megérkeztek

a legfinomabb

angol divat szövetek  
**Moskovits József**

uriszabó divattermében, Placz-u. 28.  
Üzletemet a szemben levő barakba helyeztem át.

Tiszta agyagból készült szép és jó

**cserép, fali téglá**

és legszebb

**nyersfalazati téglá**

csak a

**Karczagi**

**agyagiparnál**

Karczagon szereshető be.

### Eladó telek.

Derecskén, a legforgalmasabb helyen, a belső vasuti állomás közvetlen közelében, **9000 négyzetméternyi gyártelepnek, vagy fatermesztésnek nagyon alkalmas telek**

**eladó.**

A telek bent van a városban, előtte van a buza és marha vásár. **30 házhelyre ts parcellázható.**

Értekezhetni Debreczenben: **Dr. Szűcs Andor** ügyvédnél, József kir. herczeg-u. 14. Derecskén: **Szűcs József** könyvelőnél a Derecskei Közgazdasági bankban.

Az „Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére” vezérképviselősége.

## Gazdasági és Kereskedelmi Bank

**Szövetkezet**

**DEBRECZEN, Kossuth u. 11.** (a Kölcsonsegélyző Egylet volt helyisége) Zádor-főle ház

**Kölcsonöket** nyújt 5—15 évre betáblázás vagy kezesség mellett. **A felek kényelmére** elfogadja a kamatfizetést a törlesztéssel együtt hetenként is.

**Behajtásra ellogadja** a kereskedők és iparosok kintlevőségeit, esetleg azokra is kölcsönt nyújt.

**Takarékbetétek** után a legmagasabb kamatot ad.

**Minden korona** heti betét után 200 korona kölcsönt folyósít.

**Biztosításokat felvesz: Elérés és elhalálozás, katonai szolgálat, leánykiházasság és tüzkár esetére.**

**A biztosítások kölcsönrel is kombinálhatók.**

**A biztosítások már 400 koronától kezdve is eszközölhetők.**

**Gazdasági és Kereskedelmi Bank Szövetkezet.**

Az „Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére” vezérképviselősége.

## Kövesligeti ásvány gyógyvizek

főraktára Debreczen és vidéke részére

# Klein Ignác

fűszernagykereskedőnél van, kihez minden héten érkezik friss töltésű forrás víz.

Akinek tehát egészsége drága, el ne mulassa a Kövesligeti ásványvizet állandóan használni.

**Borral legjobb, legkellemesebb üdítő ital.**

**Dr. Than Károly** egy. tanár s a külföldi szakorvosok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak róla s azt gyógyhatás tekintetében a „gleichenbergi”, bikszádi s a niederseltersi gyógyvizek fölé helyezte.

A Kövesligeti forrás igazgatóság.

### Meghívó.

## Az Alföldi Hordógyár Részvénytársaság

1911. évi szeptember hó 28 ik napján, Csátörtök d. e. 12 órakor a Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság helyiségében tartandó

### I. rendes közgyűlésére.

**Tárgysorozat:**

1. Igazgatósági jelentés az 1910/911-iki üzleti évről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Zárszámadás és mérleg megállapítása.
4. Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
5. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény tárgyában.
6. Igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése és ezzel kapcsolatban az alapszabályok 4. és 5. §-ának módosítása iránt.
7. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági működési díjak megállapítása.
8. 1 elhalt és 2 kisorsolt igazgatósági tag helyének betöltése 3 évre.
9. Felügyelő-bizottság választása 3 évre.
10. Indítványok.

**Az Igazgatóság.**  
FIGYELMEZTETÉS: Szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a részvények letételére megállapított zárhatáridő előtt legalább 60 nappal iratták át az ő nevére és a ki részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt 5 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött határidő előtt a társaság pénztáránál, vagy a Debreczeni Hitelbanknál leteszi.

Indítványok csak akkor tárgyalhatók a rendes közgyűlésen, ha azok legkésőbb a számadási év végéig az igazgatósághoz írásban beadattak.

## Bérma ajándékok.

Órák, ékszerek és ezüstneműek legolcsóbban és megbízhatóan kaphatók.  
**Schiffmann Mór**  
Hunyadi-utca 14.

## Rosenfeld Róza

speciál fűzőkészítő  
**Piacz-utca 56. sz. alatt.**

Készít jótállás mellett az utolsó divat szerint, elől egyenes, reform, orvosilag elismert **gyomorvédő fűzőket.**

Haskötőket s minden e szakmába vágó munkát. Nagy raktár párisi és brüsseli modellek után készült minden kivitelű **fűzőkben, melltartó és egyenes tartókban.**

**Árak előnyösek.**  
Ugyanott varró és tanuló leányok felvételnek.

## Értesítés.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

### butor üzletemet

az utcai helyiségből ugyanazon házrak hol eddig is volt Piacz utca 44. sz. Dr. Ujfalussy-ház udvari helyiségébe helyeztem be, hol is óriási választékot tartok mindenféle stílusú asztalos és kárpitos butorokból. Teljes mennyasszonyi kelengyék azonnal készen. Tisztességes és pontos kiszolgálás.

**Varga József** butorkereskedő, asztalos, kárpitos és díszítő műhely **Debreczen, Piacz 44. az udvarban. Telefon 377.**

## Üzletáthelyezés!



**A Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár**  
Részvénytársaság raktára

## üzlethelyiségeit

1911. május 1-én

a Piacz-utca és Uj-utca sarkán épült új Wiener-főle palotába

**helyezte át.**

**Mérsékelt árak!**

## A nagymagyaralföldi építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy **Hunyadi-u. 10. sz. alatt**

## építő és műszaki irodát nyitott.

**Étvállal:** mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát, azok tervezését és felülvizsgálatát.

**Épít** részletfizetésre mindennemű építkezést és

**Díjtalanul** készít költségvetést és szolgál tanácsokkal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

**Nagymagyaralföldi építő és műszaki r. t.**

## Keil-Lakk

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen  
Asszony mondja: ez a kincsem!  
A padló úgy fénylik tőle  
Nem is kell sok máz belőle;  
Kevés munka, semmi kín,  
Barna, vagy porszürke szín,  
Figyelmet csak arra tegyen,  
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!  
Ajtó, mosdó, ablakpárkány  
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „fehér Keil-Lakk“-ot veszünk  
S vele mindent jól befestünk.  
Konyhabutor, asztal, szék,  
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,  
Kertibutorot fessünk zöldre,  
Gyermekeknek öröme.  
„Keil Lakk“-ból van minden szín,  
Kék, piros, zöld-rozmarin.  
Szóval: ház vagy nyárilak,  
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

**KONTSEK GÉZA** cégénél, Debreczen.

A forró nyári hónapok rendkívül elősegítették az összes ragályos betegségek kitörését és elterjedését. Tény, hogy a

## K O L E R A

vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek nyáron fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor elismert legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

## LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben **80 fillérért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus köztűzéseknél (sebekre és daganatokra) kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra stb. mindenkor ajánlják.

## LYSOFORM-SZAPPAN

finom, gyenge pipereszappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, sőt csecsemőknek is; szépi, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. **Darabja 1 kor.**

## FODORMENTA-LYSOFORM

erősen antiseptikus hatása szájviz. Szájbúzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat gurgulálja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulásra.

Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre. **Eredeti üvege 1 kor. 60 fillér.**  
Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinek **ingyen** és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés“ című érdekes könyvet.

A hol lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk **6 kor. előzetes bejelentés esetén 3 üveg lysoformot, 2 darab szappant és 1 üveg szájvizet.**

**Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára, Ujpest 6.**  
Vizsontelárusítóknak óriási kedvezmény!

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

## Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

**:-: Piacz-utca, a Főpostával szemben :-:**

**Megérkeztek**

az őszi és téli idény újdonságai. Női felöltők, Costümök, Pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban **eredeti párisi és berlini modellek.**

**Szolid, olcsó árak.**

**Előzékeny, pontos kiszolgálás.**

### Előleges értesítés.

A debreczeni Vas és Rézbutorgyár részvénytársaság Ispotály laposon levő saját gyártelepét legújabb vívmányu gépekkel felszerelt butormárványiparral bővít ki és a Belga, Olasz, Francia és Magyar I. rendű nyers márvány fajok megérkezése után üzembe helyezi.

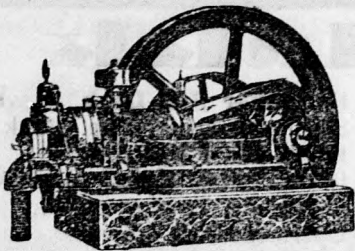
Egyben a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlja immár általánosan elismert és többszörösen kitüntetett vas és rézbutor gyártmányait, a melyek **mindegyike czégnünk czimkéjével van ellátva.**

Beszerezhetők minden nagyobb butor és vaskereskedőnél, ennek hiányában pedig saját telepükön levő raktárukból a legmérsékeltebb gyári áráért.

Nyersolaj, szivógáz, Diesel benzín

### Mótorok és lokomobilok

Gyors  
szállítás.  
Kedvező  
fizetési  
feltételek.  
Messe-  
menő  
jótállás.



Drezdai Mótorgyár Részv. Társ.

Németország legrégebb, legnagyobb mótorgyára.  
Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V., Koháry-utca 4. sz.  
(Alkotmány-utca sarok.)

## SZ MÉSZ N

### TÜZIFA

kapható nagyban és kicsinyben

### Szügyi Sándornál

Bánffy-u. 6. sz. „Hungária” malom mellett.

Tisztítsd csak

## Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb femisztifószere

## Széna

elsőrendű, 400 métermázsas  
jutányos árért eladó.

Értekezni lehet Hajdubö-  
szörményben Kecskevény  
Lajosnál.



a 20. század varrógépe.

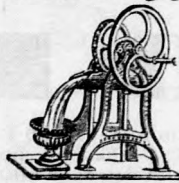
Csakis czégnünk üzleteiben vagy  
azok ügynökei utján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság  
Debreczen, Piac-u. 79.

Egy a fehérneműtömséhez való utasítást  
tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

Simonffy utca 55.	<b>Ruhafestő.</b>	Széchenyi utca 6.
GÖZTISZTÍTÓ.	<b>Wacha Róbert</b> Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	<b>Vegy-tisztító.</b>	Verbőczy- utca 14.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb kutszivattyuja  
az „Omega” lánczkut



mert rendkívül sok vizet ad,  
mert kis gyermek kezelheti,  
mert soha be nem fagy,  
mert soha nem romlik,  
mert mindenki kezelheti.

Kérjenlelvilágosítást ingyen és bérmentve.

Bárdos és Brachfeld Budapest, VI., Gyár-utca 5.

**Megnyílt** a Budapesti nőidivat és felöltő áruház  
Piac-u. 89. Royal szállodával szemben.

Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása. Saját női ruha varroda.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság.

353—1911. szv. szám.

### Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi és debreczeni osztályában elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1911. év november hó 1-től 1912. évi október hó végéig szükségrendő **konyór, zab, szósa, alomszalma** biztosítása iránt a debreczeni m. kir. állami méntelep számvevő irodájában 1911. évi szeptember hó 27-én délelőtt 10 óráig írásbéli zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

A takarmány szükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreczeni m. kir. állami méntelep számvevő irodájában, továbbá az eperjesi, turjaremetei, rimaszombati, szatmárnémeti-i és jászberényi ménteleposztály parancsnokságoknál megtudhatók, ahol a szállítási feltételek füzeté is megtekinthető és ahonnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Debreczen, 1911. évi szeptember hó 12-én.

Debreczeni m. kir. állami méntelep-parancsnokság

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.